

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a
Policie České republiky v Jihočeském kraji

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:
SOCIÁLNÍ PRÁCE

Autor: Michaela Psutková

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Ondrášek, Ph.D.

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. 5. 2023

.....

Michaela Psutková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Stanislavu Ondráškovi, Ph.D. za pomoc, užitečné rady, trpělivost a čas, který mi po celou dobu psaní věnoval.

Rovněž bych chtěla poděkovat všem informantům, kteří mají zásluhu na této bakalářské práci v podobě poskytnutých rozhovorů k výzkumné části práce.

V neposlední řadě bych ráda poděkovala i své rodině za podporu a trpělivost.

Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji. Cílem bakalářské práce je zjistit specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se zabývám sociálně-právní ochranou dětí, dále charakteristikou orgánu Policie České republiky v oblasti dětí a mládeže, a nakonec spoluprací orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky, což je vzhledem ke zvolenému tématu stěžejní.

Praktická část se věnuje výzkumu spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji. Pro účely dosažení cíle byl zvolen kvalitativní výzkum, metoda dotazování, technika polostrukturovaného rozhovoru. Pro účely výzkumu byly zvoleny dva výzkumné soubory, přičemž první výzkumný soubor tvořili pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí a druhý příslušníci Policie České republiky. Získaná data byla vyhodnocena pomocí otevřeného kódování a následně metodou srovnávání. Výsledky výzkumu byly uspořádány do oblastí a následně zaneseny do tabulek.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že spolupráce je sama o sobě specifická, jelikož tyto dvě složky státního aparátu mají každá svou jedinečnou roli, jiné pravomoci a kompetence, zároveň ale mají společný cíl – chránit děti a zabezpečit, aby byly v bezpečí a mohly se zdravě a bezpečně vyvíjet. Tyto subjekty spolupracují při každé události, ve které dítě figuruje jako oběť, pachatel či svědek přestupku či trestného činu. Rozsah spolupráce záleží především na přístupu jednotlivých pracovníků.

Klíčová slova

Dítě; orgán sociálně-právní ochrany dětí; Policie České republiky; spolupráce

Cooperation of Department of Social and Legal Protection of Children and of the Police of the Czech Republic in the South Bohemian Region

Abstract

This bachelor thesis deals with the issue of cooperation of department of social and legal protection of children and of the Police of the Czech Republic in the South Bohemian Region. The aim of the thesis is to identify the specifics and extent of cooperation of department of social and legal protection of children and the Police of the Czech Republic in the South Bohemian Region.

The thesis is divided into a theoretical and practical part. In the theoretical part, I focus on social and legal protection of children, the characteristics of the Police of the Czech Republic in the area of children and youth, and finally the cooperation of department of social and legal protection of children and of the Police of the Czech Republic, which is crucial given the chosen topic.

The practical part focuses on researching the cooperation of department of social and legal protection of children and of the Police of the Czech Republic in the South Bohemian Region. For the purpose of achieving the goal, a qualitative research method of semi-structured interviews was chosen. Two research samples were selected, the first consisting of workers from the department of social and legal protection of children, and the second consisting of members of the Police of the Czech Republic. The data collected was analyzed using open coding and then compared. The research results were organized into areas and then recorded in tables.

The research results indicate that the cooperation of department of social and legal protection of children and of the Police of the Czech Republic is specific in itself, as these two components of the state apparatus have their own specific roles, powers, and competences, but they share a common goal - to protect children and ensure their safety and healthy development. These entities cooperate in every event in which a child is involved as a victim, perpetrator, or witness of an offense or crime. The extent of cooperation depends primarily on the approach of individual workers who collaborate with each other.

Key Words

Child; Social and legal protection of children; Police of the Czech Republic; Cooperation

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická východiska.....	9
1.1 Sociálně-právní ochrana dětí.....	9
1.1.1 Orgán sociálně-právní ochrany dětí a jeho péče o rizikové děti a mládež	10
1.1.2 Kurátor pro děti a mládež.....	11
1.1.3 Riziková mládež	14
1.1.4 Rizikové chování	14
1.2 Charakteristika orgánu Policie České republiky v oblasti dětí a mládeže	15
1.2.1 Postavení a činnost Policie České republiky	15
1.2.2 Specialista na mládež.....	15
1.3 Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky ...	16
1.3.1 Spolupráce v oblasti prevence	17
1.3.2 Spolupráce v oblasti přestupků a trestných činů	18
1.3.3 Spolupráce v oblasti syndromu CAN	21
1.3.4 Spolupráce v oblasti útěků (z rodin i ústavů)	23
2 Cíl práce a výzkumné otázky	26
2.1 Cíl práce	26
2.2 Výzkumné otázky.....	26
3 Metodika.....	27
3.1 Použitá metodika.....	27
3.2 Výzkumný soubor	27
3.3 Charakteristika výzkumných souborů.....	28
3.4 Realizace výzkumu	28
3.5 Způsob vyhodnocení dat	29
3.6 Etika výzkumu	29
4 Výsledky.....	30
4.1 Oblast prevence.....	30
4.2 Oblast přestupků a trestných činů	33
4.3 Oblast syndromu CAN	37
4.4 Oblast útěků	40
4.5 Oblast frekvence setkávání v rámci specifických situací.....	42
4.6 Oblast hodnocení.....	46

5	Diskuse	52
6	Závěr.....	57
7	Seznam použitých zdrojů	58
8	Seznam příloh.....	65
9	Přílohy	66
10	Seznam tabulek.....	69
11	Seznam zkratek	70

Úvod

Téma bakalářské práce *Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji* jsem si vybrala, jelikož na střední škole mě nejvíce zaujala praxe u Policie České republiky a na vysoké škole praxe na orgánu sociálně-právní ochrany dětí. V rámci absolvovaných praxí jsem se setkala s fungováním obou institucí a jejich vzájemnou spoluprací. Zajímalo mě, jakým způsobem jejich spolupráce probíhá napříč okresy v Jihočeském kraji, a proto jsem se rozhodla na zmíněné téma napsat svou bakalářskou práci.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí je instituce v České republice, která se zabývá ochranou práv a zájmů dětí v případech, kdy jsou ohroženy jejich zdraví, výchova, vzdělání nebo bezpečnost. Mezi jeho hlavní úkoly patří poskytování odborných služeb v oblasti ochrany dětí a rodinné politiky, provádění sociálně-právní ochrany dětí, ochrana dětí před trestnou činností, zajišťování péče o děti umístěné mimo rodinu a řešení situací ohrožujících dětská práva. Tento orgán je povinen jednat vždy v nejlepším zájmu dítěte a respektovat jeho práva.

Policie České republiky je státní bezpečnostní orgán činný v trestním řízení. Jejím úkolem je zajišťovat ochranu lidských práv a zákonných zájmů občanů, prevenci trestné činnosti a ochranu veřejného pořádku. Policie České republiky hraje důležitou roli v ochraně dětí, kdy úkolem je zajistit bezpečnost a ochranu dětí v případě, že jsou v ohrožení nebo jsou oběťmi trestných činů.

Spolupráce těchto dvou subjektů je dle mého názoru nezbytná, a to kvůli zajištění bezpečí dětí, včasné intervenci a prevenci. Díky jejich spolupráci budou tyto případy řešeny komplexně, kdy se policie může zaměřit na aspekty trestního řízení a orgány sociálně-právní ochrany dětí se mohou zabývat dalšími aspekty jako například péče o dítě nebo jeho psychický stav.

V budoucí kariéře bych se ráda sama věnovala sociálně-právní ochraně dětí a jelikož jsou oba orgány pro ochranu dětí klíčové, bylo pro mne přínosné napsat svou bakalářskou práci právě na toto téma.

1 Teoretická východiska

1.1 Sociálně-právní ochrana dětí

Pojem „sociálně-právní ochrana mládeže“ se v československém právu objevil poprvé v roce 1951, a to v úřední vyhlášce ministra pracovních sil č. 316/1951 Ú. 1. I., která dosud ovlivňuje nynější systém péče o ohrožené děti. Následně byl pojem sociálně-právní ochrana mládeže nahrazen pojmenováním „péče o mládež“. Vládní nařízení č. 59/1964 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti pojímalo takové právní normy, které jsou platné i dnes, proto lze nařízení pokládat za předchůdce aktuálně platného zákona o sociálně-právní ochraně dětí (Macela et al., 2019).

Sociálně-právní ochrana dětí (dále jen SPOD) je zákonem regulovaný souhrn práv a povinností, jejímž cílem je především řádný vývoj a nejlepší zájem dítěte. Aby těchto cílů bylo dosaženo, je podstatné zabývat se nejen samotným dítětem, ale i jeho rodinným prostředím (Matoušek a Pazlarová, 2016).

Novotná et al. (2016) upozorňují, že sociálně-právní ochrana je užší pojem nežli ochrana dětí, která obsahuje souhrn mnoha práv a zájmů dítěte obsažených v normativních právních aktech veřejného i soukromého práva. Legislativně nelze ochranu dítěte zařadit pouze pod jeden právní předpis. V České republice jsou práva dětí upravena zejména v Ústavě České republiky, Deklaraci práv dítěte a Úmluvě o právech dítěte.

Dle Firstové a Zámka (2021) je jedním ze stěžejních aspektů SPOD, korespondující s Úmluvou o právech dítěte, konání oprávněných orgánů, ve snaze zajistit nejlepší zájem dítěte. Pemová a Ptáček (2012) uvádí, že současné pojetí SPOD je státem zaručeno prostřednictvím státní správy a vykonáváno sociálními pracovníky na lokální úrovni, čímž je zabezpečen stejný postoj ke každému dítěti.

V České republice je SPOD upravena v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého se vymezuje SPOD jako:

- a) *ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,*
- b) *ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,*
- c) *působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny (zákon č. 359/1999 Sb., § 1 odst. 2)*

1.1.1 Orgán sociálně-právní ochrany dětí a jeho péče o rizikové děti a mládež

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) je odbor obce s rozšířenou působností, který vykonává státní správu na úseku SPOD (Matoušek et al., 2017).

Matoušek a Pazlarová (2016) doplňují, že v České republice řadíme dále mezi OSPOD Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, krajské a magistrátní úřady a další subjekty, které jsou výkonem SPOD pověřené. Orgány vykonávající SPOD jsou legislativně uvedeny v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají ze zákona povinnost pravidelně posuzovat situaci rodiny a dítěte. Na základě posouzení vytváří individuální plán ochrany dětí (dále jen IPOD) (Pemová a Ptáček, 2022). Novotná et al. (2016) doplňují, že v oblasti ochrany dětí mají obecní úřady obcí s rozšířenou působností na základě zákona nejvíce povinností a jsou dětem a jejich rodinám ze všech orgánů nejbližší.

Krajské úřady zabezpečují především náhradní rodinnou péči. Do jejich působnosti dále spadá tvorba metodik, kontrola činnosti nad podřízenými orgány a také působí jako odvolací orgán (Novotná et al., 2016).

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) je centrálním orgánem státní správy pro oblast sociálně-právní ochrany dětí. Vydává právní akty, kterými zavazuje podřízené orgány a zároveň vůči kterým plní funkci kontrolního a odvolacího orgánu (Šámalová a Vojtíšek, 2021).

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí je podřízeným orgánem MPSV, tento úřad se zabývá sociálně-právní ochranou dětí, které se vyskytují mimo území České republiky anebo jeden z jejich rodičů je příslušníkem cizího státu (Mikulková, 2021).

OSPOD se dle výše uvedeného zákona v součinnosti s policií zaměřuje zejména na děti:

c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, žijí se prostitutcí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky podle zákona upravujícího přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití;

d) které se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte;

e) na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu;

f) které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců;

g) které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami (zákon č. 359/1999 Sb., § 6 odst. c-g).

Božić et al. (2018) uvádí, že OSPOD působí ve dvou rovinách. V první rovině OSPOD zastává postoj správního orgánu, v této roli vystupuje vrchnostensky vůči dítěti i jeho zákonným zástupcům. Na druhé straně působí ve funkci opatrovníka či poručníka dítěte, kde je jeho hlavním úkolem účinně hájit práva dítěte, a to i vůči jiným orgánům státu. Autoři dále doplňují, že ač jsou tyto výše zmíněné role do značné míry nesourodé, musí fungovat ve vzájemné rovnováze. V důsledku působení OSPOD v těchto dvou rolích hrozí riziko střetu zájmů. Autoři zdůrazňují, že aby se toto riziko co nejvíce eliminovalo, je nutné zachovat objektivitu a nezávislost. Z tohoto důvodu lze vyvodit pravidlo, a to takové, že pokud OSPOD působí vrchnostensky jakožto veřejnoprávní orgán, neměl by zároveň plnit úlohu poručníka či opatrovníka dítěte.

Každá osoba má právo upozornit OSPOD na chování, které podle něj nějakým způsobem ohrožuje dítě. Cílem tohoto oprávnění je odkrývat závadné chování, ke kterému dochází například v rodinách, kde bývá před veřejností velmi dobře skrýváno. Právo má i dítě, které se samo může obrátit na příslušný orgán a ten má za povinnost dítěti v rámci své působnosti pomoci, popřípadě musí zkontaktovat kompetentnější orgán (Novotná et al., 2022).

1.1.2 Kurátor pro děti a mládež

Kurátor pro děti a mládež (dále jen kurátor) je zaměstnanec obce s rozšířenou působností, který vykonává agendu sociálně-právní ochrany dětí podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Pod pojmem mládež se dle zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) rozumí děti a mladiství. Dítě je dle tohoto zákona osoba mladší patnácti let. Pokud dosáhne věku patnácti let a zároveň nepřesáhne osmnáctý rok, považuje se za mladistvého (Gřivna et al., 2019).

Kurátor je stále sociální pracovník, tudíž musí splňovat kvalifikační požadavky dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, tento zákon zároveň definuje sociálního pracovníka a jeho působnost (Šámalová a Vojtíšek, 2021). Elichová (2017) doplňuje, že pro výkon profese sociálního pracovníka nestačí odborná způsobilost uvedená v zákoně, ale dle tohoto zákona má sociální pracovník také povinnost dalšího vzdělávání, které musí v určitém rozsahu splnit za účelem rozšíření své kvalifikace. Mátel (2019) dává důraz kromě odborné způsobilosti také na osobnostní předpoklady sociálního pracovníka. Autor zmiňuje důležitost komunikačních dovedností a schopnost vcítění se do druhých. Na zmíněné schopnosti, kterými by měl každý sociální pracovník disponovat, navazuje Pott (2017), dle něhož by měla základní dovednost sociálního pracovníka spočívat ve vytvoření kvalitního a důvěrného vztahu mezi ním a klientem.

Kurátor se zaměřuje zejména na děti uvedené výše v § 6 odst. c-g zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Dle Večerky a Štěchové (2015) se kurátor věnuje osobám mladším osmnácti let, které mají výchovné problémy a zabývá se jejich proviněními. Autoři zmiňují tyto rizikové činnosti, které jsou předmětem zájmu kurátora ve vztahu k dětem: užívání návykových látek, útesy, záškoláctví.

Okruh působnosti kurátora je velmi široký, především ale:

- analyzuje sociálně patologické jevy dětí a mládeže,
- zhotovuje preventivní projekty,
- participuje na přestupkovém a trestním řízení,
- navštěvuje děti s nařízenou ústavní a uloženou ochrannou výchovou,
- pomáhá dětem po propuštění z ústavní či ochranné výchovy (Novotná et al., 2022).

Kurátor je v přímém kontaktu s dítětem, rodinou a dalšími subjekty. Spolupracuje například se školou, odborníky, poskytovateli sociálních služeb a Policií ČR. Monitoruje

nepříznivé vlivy působící na děti a snaží se o jejich eliminaci. Aplikuje metody a nástroje sociální práce, za cílem dosáhnout konce nepříznivé sociální situace dítěte a jeho rodiny. Kurátor vystupuje především v roli koordinátora a při své práci využívá zejména dva nástroje, a to vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a IPOD (Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež, 2016).

Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny v prvotní čili základní fázi slouží ke zjištění, zda se vůbec jedná o dítě v ohrožení. Pokud se potvrdí, že se skutečně může jednat o dítě vyžadující pomoc, zahájí kurátor důkladnější vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny. Záměrem vyhodnocování je získat a zanalyzovat co nejvíce významných údajů a informací o dítěti, jeho rodině a také okolí, na jehož základě dojde k vymezení následujících kroků sociální práce s dítětem a rodinou (Macela et al., 2019). IPOD je sestavován na základě vyhodnocení a sestavuje ho kurátor společně s klienty, přičemž se snaží domluvit na konkrétních činech, které zlepší jejich rodinnou situaci, a to především s cílem setrvání dítěte v rodině (Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež, 2016).

Další nástroj, kterým kurátor také disponuje, se nazývá případová konference, jež se organizuje a svolává k řešení konkrétních případů ohrožených dětí. Na případovou konferenci mohou být svoláni různí odborníci, jako například zástupci školských zařízení, policie a soudů participující na možnostech řešení nepříznivé situace ohrožených dětí (Firstová a Zámek, 2021). Případová konference se koná za přítomnosti dítěte a osob odpovědných za jeho výchovu. Macela et al. (2019) doplňují, že v praxi ale také může docházet k setkání pouze odborných subjektů, bez přítomnosti dítěte a jeho rodiny, jsou-li o postupu informováni, vždy však platí, že klíčový je zájem dítěte. Matoušek et al. (2017) dodávají, že koordinátorem a svolavatelem případové konference je OSPOD, dle autorů je předností případové konference multidisciplinární spolupráce, která umožňuje pracovníkům OSPOD získat na konkrétní případ pohled z několika hledisek.

Práce kurátora je psychicky náročná, Molakeng et al. (2021) upozorňují na to, že pracovníci OSPOD mohou mít vzhledem k náročnosti povolání určité predispozice k projevení deprese a syndromu vyhoření. Na to navazují Mc Faddenová et al. (2015), kteří tvrdí, že náročnost povolání pracovníka OSPOD spočívá především ve vysoké míře stresu, únavy ze soucitu a nedostatečné sociální podpory.

1.1.3 Riziková mládež

Matoušek et al. (2005) pod pojmem riziková mládež spatřují mladé jedince, kteří v důsledku nepříznivé rodinné situace, nedostatečné opory ze strany rodičů a vlivu médií mohou mít potíže s psychickým a společenským fungováním, které pramení z jejich zvýšené zranitelnosti a zároveň se může začít vykazovat proviněními vůči jiným osobám, majetku anebo autoagresí.

Riziková mládež je označení, které staví mladé lidi do větší zranitelnosti a pravděpodobnosti pro problémové chování, jako je například užívání návykových látek a kriminalita mladistvých (LeCroy a Anthony, 2017). Je důležité, aby byla těmto jedincům poskytnuta pomoc prostřednictvím koordinovaných zdrojů, mezi které by měli patřit zaměstnanci školy, policie a poskytovatelé sociálních služeb. Účelem této spolupráce je co možná největší eliminace problémů a trestné činnosti (Mears et al., 2019).

1.1.4 Rizikové chování

Širůčková (2015) charakterizuje rizikové chování nezdravým životním stylem, nedodržováním či porušováním sociálních norem a zákonů, zmíněné chování dle autorky směřuje k poškozování zdraví a prostředí.

Dle Moravcové et al. (2015) rizikové chování zahrnuje celou škálu jednotlivých nestandardních jednání, přičemž zatím nehovoříme o delikvenci, tím se ale nevylučuje souběh delikvence a rizikového chování. Autoři ono nestandardní chování definují jako vybočování z akceptovaných společenských norem, přičemž je rizikové chování v některých fázích života očekáváno a do určité míry tolerováno, zde mluvíme například o období pubescence.

Nielsen Sobotková et al. (2014) doplňují, že období pubescence může mít pro daného jedince do jisté míry pozitivní vliv, jako například zdravý nárůst sebevědomí. Autoři dále doplňují, že i přes zmíněný částečně pozitivní vliv stále přetrvává riziko překročení míry společensky tolerovaného chování a počátku páchaní například trestné činnosti.

Nebezpečí vzniku rizikového chování zvyšuje dle Blažka et al. (2019) kumulace faktorů, mezi nejvýznamnější autoři zařazují věk, pohlaví, duševní schopnosti a rodinu. Pokud

byla osoba v raném období svého života obětí kriminální činnosti, je možné, že se sama v budoucnu stane pachatelem (Gřivna et al., 2019).

1.2 Charakteristika orgánu Policie České republiky v oblasti dětí a mládeže

1.2.1 Postavení a činnost Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen Policie ČR) je jedním ze sedmi bezpečnostních sborů v České republice. Policie je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, její postavení a činnost je upravena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Zároveň patří mezi sbory ozbrojené, to znamená, že příslušníci policie (dále jen policisté) mohou použít zbraň za podmínek stanovených zákonem (Šteinbach et al., 2019). Dle tohoto zákona se policie člení na jednotlivé útvary, přičemž ústředním útvarem je Policejní prezidium České republiky, v jehož vedení je policejní prezident (Šteinbach, 2021).

Primárním posláním policie je chránit životy, zdraví a majetek občanů, výše zmíněný zákon rovněž policii přisuzuje významné postavení v oblasti prevence kriminality. Jelikož je činnost policie službou veřejnosti, jsou policisté povinni dodržovat etické a morální zásady a také povinnosti, které jim ukládá zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (Šteinbach et al., 2019).

Velikovská (2016) dodává, že policie je institucí státní správy, jejímž úkolem je pomáhat občanům a zároveň je chránit. Jelikož je policie sborem ozbrojeným a má mocenskou pozici, mnohdy je veřejností vnímána negativně.

Profesi policisty je dle Porady et al. (2019) přisuzována značná míra společenského respektu, jelikož policista má při výkonu povolání vrchnostenskou pozici. Autoři dodávají, že výkon této profese je spojen s řešením sociálních problémů ve společnosti a policista svou pravomoc prosazuje pouze v souladu se zákonem, s cílem uspořádat a regulovat společenský život a činnosti.

1.2.2 Specialista na mládež

Specialistou se rozumí policista, jehož poslání spočívá v prevenci a eliminaci protiprávní činnosti dětí a trestných činů páchaných na dětech. Zaměřuje se zejména na rizikové chování a protiprávní činnost dětí (především toxikomanie, prostituce, útěky). Dále se zabývá okruhem problémů týkajících se dětí umístěných v zařízeních pro výkon ústavní

či ochranné výchovy a syndromem CAN. Do jeho působnosti patří také výslechy dětí ve speciální výslechové místnosti (dále jen SVM). K výkonu specialisty je nutné splnit vzdělávací program zaměřený na problematiku dětí. Specialisté jsou zařazeni v odborech úřadu, odborech a odděleních obecné kriminality, přičemž specialistu určuje vedoucí konkrétního odboru či oddělení (Pokyn policejního prezidenta o činnosti na úseku dětí, 2020).

1.3 Spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky

Spolupráce policie s jinými subjekty je upravena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v tomto zákoně je uveden okruh spolupracujících subjektů, mezi kterými jsou zmíněny také orgány veřejné správy, a tudíž i OSPOD. V zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně je uvedeno, že OSPOD spolupracuje mimo jiné i s orgány činnými v trestním řízení, to znamená i s policií. Uvedené zákony shodně zmiňují preventivní činnost obou orgánů.

Macela et al. (2019) uvádí, že obecní úřad při výkonu SPOD v rámci vyhledávací a oznamovací funkce vykonává charakteristickou veřejnoprávní policejní roli. Matoušek et al. (2017) zdůrazňují důležitost spolupráce jednotlivých subjektů, zejména při řešení neuspokojivé situace dítěte. Večerka a Štěchová (2015) doplňují, že kooperace OSPOD a policie probíhá na odborné úrovni, přičemž OSPOD do policejní práce přináší jistou míru pochopení, směřující k resocializaci jednotlivce, a to například při objasňování důvodů nepřiměřeného chování dětí, naopak policie může dle autorů z poznatků OSPOD čerpat při tvorbě preventivních programů.

Ke spolupráci těchto dvou orgánů dochází zejména v případech, pokud dítě:

- spáchalo protiprávní skutek,
- uteklo z rodiny či ústavu,
- chová se rizikově (užívá návykové látky, nechodí do školy),
- je obětí či svědkem protiprávního jednání (Závazná metodika Systému Včasné Intervence a Týmů pro mládež, 2007).

1.3.1 Spolupráce v oblasti prevence

Bendl et al. (2015) definují prevenci jako činnost, jejímž cílem je zabránit vzniku a potenciálnímu rozvoji rizikového chování. Novotná et al. (2022) uvádí, že prevence je jedním ze stěžejních předpokladů účinné a včasné ochrany dětí.

Svatoš (2014) rozděluje prevenci na primární, sekundární a terciární. Primární prevence je dle autora zaměřena na širokou veřejnost a zahrnuje aktivity volnočasové, výchovné a poradenské, přičemž tyto činnosti působí především na děti a mládež prostřednictvím jejich rodin a školských zařízení. Dále autor popisuje sekundární prevenci, která se na rozdíl od primární zabývá již rizikovými jedinci a také i rizikovými skupinami mládeže, tato úroveň prevence již nespadá do působnosti rodin, ale stejně jako terciární prevence, která má funkci resocializační, spadá do kompetence odborných orgánů. Autor řadí mezi subjekty prevence mimo jiné i státní orgány (OSPOD) a také Policii ČR.

Dle Firstové (2014) policie plní důležitou funkci v oblasti předcházení vzniku a ochrany před rizikovým chováním. Autorka sděluje, že policie společně s kurátory uskutečňuje preventivní programy a jsou také součástí tzv. Systému včasné intervence (dále jen SVI) a Týmu pro mládež, jejichž cílem je účinná kooperace mezi orgány zabývající se ohroženými dětmi, zejména jde o jejich systémové a informační propojení.

SVI usiluje o:

- eliminaci deliktů páchaných dětmi,
- eliminaci trestné činnosti páchané na dětech,
- rychlou součinnost OSPOD, policie a dalších orgánů zabývajících se rizikovou mládeží,
- včasné předávání informací mezi subjekty o rizikovém chování, dětských pachatelích a obětech trestné činnosti,
- uskutečnění preventivních programů v konkrétních oblastech (Závazná metodika Systému Včasné Intervence a Týmů pro mládež, 2007).

Tým pro mládež zakládají subjekty, které jsou začleněné do SVI, a to s cílem účinně a koordinovaně působit při řešení záležitostí týkajících se rizikových a ohrožených dětí v konkrétních lokalitách. Součástí Týmu pro mládež jsou především zástupci Probační a mediační služby, OSPOD (kurátoři), policie (specialisté na mládež), státních zastupitelství a soudů. Tým pro mládež za účelem posouzení své činnosti mapuje

soustavu orgánů, které pečují o rizikové a ohrožené děti v příslušné lokalitě. Kompetentní subjekty se pravidelně scházejí a plánují multidisciplinární strategie a metody směřující k řešení a navrhnutí dalšího postupu nepříznivé situace dítěte a jeho rodiny. Všechny společně vytvořené postupy a metody by měly být pro všechny členy týmu dostupné a zároveň závazné (Závazná metodika Systému Včasné Intervence a Týmů pro mládež, 2007).

Policie se v rámci spolupráce s ostatními subjekty zabývá zejména činnostmi v oblasti prevence kriminality a společensky nebezpečných vlivů a dále také vzdělávacími aktivitami ve sféře bezpečnosti. V rámci preventivních aktivit policie organizuje informační a poradenskou činnost, realizuje preventivní primární programy zaměřené například na ohroženou mládež a také komunikuje s veřejností (Svatoš, 2014).

Firstová a Zámek (2021) doplňují, že na základě zákona o sociálně-právní ochraně dětí je OSPOD povinen vykonávat preventivní a poradenskou činnost, která je zaměřena mimo jiné také na vyhledávání ohrožených dětí a v kontextu této činnosti mají pracovníci právo kontrolovat, a tudíž navštěvovat místa, která jsou pro vývoj a výchovu dětí nebezpečná. Autoři mezi ohrožující místa pro děti a mládež zařazují například restaurační zařízení, noční podniky, bary, herny. Tuto kontrolní činnost vykonávají pracovníci OSPOD ve spolupráci s policií, a to s cílem odhalit protiprávní akty spočívající v podávání alkoholických nápojů nezletilým.

V současnosti je v rámci prevence kriminality dětí a mládeže přijata Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, jejímž cílem je zredukovat míru rizikového chování u dětí a mládeže a eliminovat jeho vznik, a to prostřednictvím uceleného a účelného systému primární prevence, který bude fungovat na základě komplexní součinnosti všech navzájem navazujících subjektů. Dle této strategie je v rámci koordinace primární prevence nepostradatelná těsná spolupráce věcně příslušných subjektů, kterými jsou zejména školská zařízení, zákonní zástupci, OSPOD a policie (Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, 2019).

1.3.2 Spolupráce v oblasti přestupků a trestných činů

Kurátor se do kontaktu s policií dostává zejména ve spojitosti s protiprávní činností dětí a mládeže, jelikož má kurátor samostatná účastenská oprávnění, musí být o situacích, kdy

je proti jedinci staršímu patnácti let a zároveň mladšímu osmnácti let zahájeno přestupkové nebo trestní řízení, vždy uvědomen. Nicméně informován by měl být kurátor i v případech, kdy dojde ke vzniku podezření u jedinců mladších patnácti let, a to z důvodu ochrany práv podezřelého dítěte. Spolupráce obou orgánů by měla korelovat tak, aby k poskytnutí informací ze strany policie docházelo neprodleně (Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež, 2016).

Policie je povinna poskytovat údaje OSPOD, a to na základě pokynu policejního prezidenta č. 268/2020, o činnosti na úseku dětí, tato povinnost se ale týká pouze údajů nezbytných pro výkon sociálně-právní ochrany dětí. Mezi postoupené informace náleží identifikační údaje dítěte a taktéž údaje zahrnující deskripci a právní kvalifikaci skutku (Pokyn policejního prezidenta o činnosti na úseku dětí, 2020). Také OSPOD je zavázán poskytnout na žádost policie nezbytné údaje, a to dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Přestupky

V České republice jsou přestupky definovány v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Tento zákon dále stanovuje odpovědnosti za přestupek a řízení o nich. Dle tohoto zákona se přestupkem rozumí:

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin (zákon č. 250/2016 Sb., § 5).

Ve výše zmíněném zákoně jsou uvedena kritéria, dle kterých může být za přestupek odpovědná pouze osoba příčetná, která byla v době spáchání přestupku starší patnácti let, to znamená, že děti, které nedovršily věku patnácti let, nemají přestupkovou odpovědnost (Horzinková a Kučerová, 2019). V případě oznámení přestupkového jednání osoby mladší patnácti let policii, policie věc zdokumentuje a takový přestupek odloží, zároveň ale vyrozumí o takovém přestupku OSPOD. Osoby, které dovršily věku patnácti let a dopustily se přestupku, už ale jsou za své jednání odpovědné (Miovský et al., 2015).

V rámci přestupkového řízení spočívá činnost kurátora zejména v podpoře mladistvého a rovněž v tom, aby mladistvý porozuměl informacím v rámci řízení, které je ať už v jeho věci, nebo proti němu. Kurátor usiluje o ochranu základních práv a svobod dítěte, také bývá účasten při podání vysvětlení podezřelých mladších patnácti let, v těchto případech

kromě poskytování podpory a poučení dítěte dohlíží na postup a způsob, jakým dochází k vedení podání vysvětlení ze strany policie a v případě pochybností může zasáhnout (Metodická příručka: Základní východiska výkonu sociální kurately pro děti a mládež, 2020).

Trestná činnost

Trestní odpovědnost mládeže je upravena v zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Grivna et al. (2019) upozorňují, že trestná činnost páchaná osobami, které jsou ve věkovém rozmezí od patnácti do osmnácti let, se dle tohoto zákona neoznačuje za trestný čin, nýbrž nazývá takové jednání jako provinění.

Na základě výše uvedeného zákona Miovský et al. (2015) dodávají, že pokud se dopustí trestného činu jedinec mladší patnácti let, nejedná se o trestný čin, jelikož dítě do patnácti let nemá trestní odpovědnost, z tohoto důvodu je tento skutek označován za čin jinak trestný.

V trestním řízení má kurátor stejnou funkci jako v řízení přestupkovém, avšak v rámci trestního řízení má velice rozsáhlé kompetence a pravomoci, a to i ve fázi, kdy soud už mladistvému opatření uložil. V případě uložení výchovných opatření by měl kurátor takové opatření vzít v úvahu v IPOD (Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež v Jihočeském kraji, 2017).

Mezi opatření ukládaná dětem mladším patnácti let podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže patří tato výchovná opatření:

- výchovné povinnosti,
- výchovné omezení,
- napomenutí s výstrahou,
- dohled probačního úředníka,
- probační program,
- ochranná výchova,
- ochranné léčení (Hulmáková, 2013).

Mladistvému lze uložit stejná výchovná opatření jako jedinci mladšímu patnácti let, navíc lze uložit i tato ochranná opatření:

- zabezpečovací detence,
- zabránění věci (Firstová, 2014).

Hulmáková (2013) doplňuje, že pokud je u jednotlivých mladistvých výchovné či ochranné opatření nedostačující, může soud uložit trestní čili nejtvrďší opatření.

Marešová (2018) podotýká, že v případě ukládání trestů mladistvým jsou z velké části upřednostňovány alternativní druhy sankcí před přímým výkonem trestu odnětí svobody. Pokud se ale jeví trestná činnost jako závažná, obvykle je nařízen nepodmíněný trest odnětí svobody. Autorka dále uvádí, že proti pachatelům mladším patnácti let se užívají zejména ochranná opatření v propojení s výchovnými opatřeními.

1.3.3 Spolupráce v oblasti syndromu CAN

Syndrom CAN (zkratka pro Child Abuse and Neglect) neboli syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte Bělík et al. (2017) definují jako společensky nepřijatelné jednání pečující nebo jiné osoby, spočívající v úmyslném jednání, jehož působením dochází k poruše vývoje dítěte. Pod syndrom CAN se řadí jakákoliv forma zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (Pešová a Šamalík, 2006). Jochmannová (2021) uvádí týrání psychické, které není na první pohled zřejmé a většinou se jedná o ponižování a citovou deprivaci. Fyzicky týrané děti mívají viditelné fyzické následky. Autorka dále zmiňuje sexuální zneužívání, za které považuje jakoukoliv sexuální aktivitu směřující k dítěti. V případě zanedbávání Pemová a Ptáček (2016) konstatují, že dítě zde není obětí násilí, jako tomu je u ostatních forem CAN, kdežto jeho nezájmu, zároveň je obtížnější tuto skupinu dětí odhalit. Čírtková (2020) dodává, že rodič, který zanedbává své dítě, může být sám obětí domácího násilí. Co se týká příznaků CAN, Mydlíková et al. (2021) zmiňují například agresivní chování, bolesti břicha, časté absence ve škole, experimentování s drogami, náhlá změna chování a oblékání, nechutenství, nesoustředěnost, podlitiny.

Předpokladem pro zahájení činnosti policie je prvotní zjištění skutečnosti o protiprávním jednání, přičemž policie může zahájit úkony z vlastní iniciativy, avšak převažuje postup, kdy k vyšetřování dochází na základě oznámení skutku (Velikovská, 2016).

Každá osoba má ze zákona povinnost nahlásit informace v situacích, kdy se dozví, že dítěti je ubližováno a zažívá některou formu syndromu CAN. Tyto skutečnosti či podezření na ně je jedinec povinen neprodleně oznámit příslušným orgánům, jako je OSPOD a v případě naléhavosti policie (Weiss, 2005).

Dle Metodické příručky typologie situací a služeb pro rodiny s dětmi (2015) syndrom CAN zahrnuje sociální jev zneužívání, zanedbávání a týrání dítěte, u všech třech sociálních jevů dochází k nahlášení jevu shodně a to tak, že OSPOD obdrží zprávu o podezření na některou z forem syndromu CAN. Tyto informace OSPOD může obdržet na základě zákona o SPOD od každého občana či instituce. V případě, že informace prvotně nepřišla od policie, OSPOD se dle metodické příručky s kompetentním pracovištěm policie bez prodlení spojí. Poté zkontaktuje rodinu a uskuteční šetření v rodině, v rámci šetření zjistí míru ohrožení dítěte. Následně OSPOD kontaktuje všechny subjekty v okolí rodiny a dítěte a zjišťuje, zda v minulosti došlo k situacím, které by mohly prokázat podezření z konkrétní formy syndromu CAN. Veškeré informace vztahující se k případu pracovník OSPOD zapisuje do IPOD. V průběhu šetření OSPOD spolupracuje s policií, rodinou a dalšími subjekty v závislosti na tom, o jakou formu syndromu CAN se jedná. Policie zahájí trestní řízení podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, pokud bude policie realizovat výslech s nezletilým dítětem, vyzve k výslechu i pracovníka OSPOD (Metodická příručka typologie situací a služeb pro rodiny s dětmi, 2015).

Konrád et al. (2015) podotýkají, že výslech nezletilého je obtížný a vyžaduje pečlivou přípravu, která spočívá primárně v přípravě prostředí, vyhledání všech přístupných informací o vyslychaném a také je velmi důležité navázání kontaktu a důvěry.

Prostředí je pro výslech oběti podstatné, neboť má vliv na její psychické rozpoložení, tudíž formální policejní pracovna není pro děti příliš vhodná (Velikovská, 2016). Pro výslechy nezletilých a dalších osob vyžadujících zvýšenou ochranu (jako jsou například osoby se zdravotním postižením, oběti domácího násilí, znásilnění a senioři) jsou zřízeny od roku 2013 tzv. SVM, které slouží k ochraně obětí trestných činů a snaží se o zamezení vzniku sekundární viktimizace. SVM jsou zařízené tak, aby v obětech vyvolávaly klid a bezpečí, jsou vymalované, vybavené speciálním nábytkem, hračkami pro děti, technickým zázemím a vybavením (Firstová a Zámek, 2021).

Jochmannová (2021) dodává, že v případech odhalení zneužívání dětí se vyšetřování odehrává se značným zdržením a nejasnými důkazy, také není výjimkou anulace výpovědi, která byla podaná dítětem, a to z důvodu nátlaku a obav, zvláště když je viníkem osoba blízká dítěti. Urban et al. (2018) zmiňují, že rodiče jsou dle zákona povinni spolupracovat s pracovníky OSPOD, mnohdy ovšem spolupracovat nechtějí, a to vzhledem k mocenské pozici OSPOD.

Zdali policie provede zásah v případě zneužívání či týrání dítěte přímo v domácnosti, má policista pravomoc dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, použít institut vykázání, na jehož základě vykáže pachatele násilí ze společné domácnosti, a to po dobu deseti dnů. Vykázání je možno uplatnit v situacích, kdy akutně hrozí útok na život, zdraví nebo svobodu. Smyslem je zabránit útokům násilné osoby vůči ohrožené osobě. Policie následně sepíše úřední záznam, který zašle náležitému intervenčnímu centru, soudu a OSPOD (Šteinbach et al., 2019).

V souvislosti s ochranou dětí vláda České republiky v roce 2020 schválila Národní strategii ochrany práv dětí 2021–2029, jejímž účelem je vytvoření komplexního a jednotného systému, který bere v úvahu potřeby a názory dětí. Ideálem této strategie je zabezpečení kvalitního a bezpečného života všech dětí (Národní strategie ochrany práv dětí 2021–2029, 2021).

1.3.4 Spolupráce v oblasti útěků (z rodin i ústavů)

Rodina

Již od narození dítěte rodina ovlivňuje jeho vývoj, a to především prostřednictvím výchovy a působením dalších rodinných vlivů. Primární rodinné prostředí se promítá do celého budoucího života jedince. Rodina je také prostředníkem mezi jedincem a společností (Jedlička et al., 2015). Blažek et al. (2019) poznamenávají, že pokud rodina selhává v některých funkcích, může mít na jedince rizikový vliv.

V rodinách, kde je dětem ubližováno, nebo jsou naopak přehlíženy, může dojít k situaci, která vygraduje útekem z domova. Tento skutek je spojen s celou řadou hrozeb. Například s náhlým snížením životního standardu, se kterým je vázán nedostatek potravin. Dále rovněž tím, že se mohou stát obětí trestné činnosti, anebo naopak těmi, kteří trestnou činnost páchají (Pemová a Ptáček, 2016).

Martínek (2015) doplňuje, že ne vždy je motivem útěku rodina, mnohdy jde o snahu dítěte připoutat pozornost vrstevníků. Útěky bývají promyšlené, dochází k nim častokrát ve skupině, pod jejímž vlivem dochází k počinání, kterého by se jednotlivec obvykle neúčastnil. Autor proto zdůrazňuje důležitost a zájem rodičů vědět, s kým se jejich dítě stýká a jakou aktivitu vykonává.

Ústavní výchova

Ústavní výchovu ukládá soud, a to na základě § 971, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ústavní výchova je nařízena v krajních situacích, kterými může být například deviantní činnost dítěte, na druhé straně také případy, kdy je dítě ohrožováno deviantní aktivitou rodičů či dalších rodinných příslušníků. Za každých okolností by měl být brán ohled na zájem dítěte. Zařízení pro výkon ústavní výchovy je možno rozdělit zejména podle věku dětí a příčiny umístění (Firstová a Zámek, 2021).

Výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních upravuje zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Dle tohoto zákona hovoříme o diagnostickém ústavu, dětském domově, dětském domově se školou a výchovném ústavu (Firstová, 2014).

Ústavní výchova může být nařízena pouze soudem, a to na tři roky, přičemž je možno nařízení na základě určitých skutečností prodloužit (Arnoldová, 2016).

Co se týká útěků, Jánský (2014) uvádí, že útěky ze zařízení pro výkon ústavní výchovy nejsou výjimečné, ba naopak velmi časté. Podoby a pohnutky útěků jsou individuální, záleží především na emočním rozpoložení a osobnosti každého jedince.

Pugnerová a Kvintová (2016) tvrdí, že útek je jistou formou obrany dítěte, kdy tímto jednáním jedinec řeší své problémy pramenící například ze strachu. Mydlíková et al. (2021) k útěkům dětí zmiňují, že pokud je dítě malé, utíká obvykle k příbuzným, na rozdíl od nich starší děti se spíše ukrývají u kamarádů nebo se zdržují venku. Útěky a záškoláctví jsou v mladším školním věku podle Pugnerové et al. (2019) možným signálem pro vznik budoucí psychopatologie. Dle Matouška et al. (2005) jsou útěky dětí spolu se záškoláctvím, zanedbáváním, týráním, zneužíváním a dalšími formami rizikového chování součástí sociální práce s mnoho problémovými rodinami.

Jedním z úkolů policie je dle zákona o Policii ČR také pátrání po osobách, jehož cílem je zjistit, kde se nacházejí. Objektem pátrání je osoba hledaná, pohřešovaná, ale též pobyt těchto osob (Šteinbach et al., 2019). V případě jedinců, kteří utekli z ústavního zařízení, je policie povinna kooperovat při pátrání po těchto osobách a zároveň je jejím úkolem svěřence zadržet. V rámci pátrání po pohřešovaných dětech služba pořádkové policie zpracovává zprávu o pohřešování dítěte, následně vykonává kontrolní činnost spočívající v kontrole osob odpovídajících charakteristice pohřešovaného a míst možného výskytu (Kloubek, 2006). Zadrželi-li policie dítě na útěku, objevuje se dle Jedličky et al. (2015) jistá potíže, a to z důvodu nesouladu, se kterým přistupují policisté k zadrženým nezletilým, někteří policisté dle autorů chtějí osoby na útěku zastavit a odvézt zpět do příslušného zařízení a další je pouze vyslechnou a poté je opět propustí na ulici.

Děti a mladiství, kteří utekli z rodiny anebo náhradního institucionálního zařízení, jsou dle Pemové a Ptáčka (2022) vystaveni značnému nebezpečí a autoři zdůrazňují nezbytnost posuzovat tyto děti jako osoby zvláště zranitelné.

Útěky z ústavních zařízení jsou jedním z citelných a náročných segmentů agendy kurátorů, pokud dítě ze zařízení uteče, zařízení má povinnost útěk oznámit policii, OSPOD a soudu (Matoušek a Pazlarová, 2016).

Dle Metodické příručky typologie situací a služeb pro rodiny s dětmi (2015) při útěku dítěte z domova hlásí útěk rodina na policii a policie v případech, kdy se jedná o opakovaný útěk a dítě či rodina jsou již v evidenci policie i OSPOD, oznamuje útěk také OSPOD. Pokud se jedná o útěk z ústavního zařízení, dle metodické příručky zařízení nahlásí útěk nejprve policii a jestliže se dítě do 48 hodin nepodaří nalézt, kontaktuje také OSPOD. Dále OSPOD vykoná šetření v rodině a sociálním okolí dítěte, přičemž zjišťuje okolnosti související s útekem, které by mohly být pro nalezení dítěte zásadní a zjištěné informace poznamená do IPOD. Jestliže má OSPOD tušení o místě výskytu dítěte, hlásí podezření na policii. Následuje objasňování jevů, které měly na útěk vliv, zdali se během objasňování prokáže syndrom CAN, trestná činnost páchaná na dítěti nebo některá z extrémních forem rizikového chování, OSPOD ihned kontaktuje policii (Metodická příručka typologie situací a služeb pro rodiny s dětmi, 2015).

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce je zjistit specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji.

2.2 Výzkumné otázky

1. Jaká jsou specifika spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky?
2. Jaký je rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky?

3 Metodika

3.1 Použitá metodika

Pro výzkumnou část této bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum, který Hendl (2016) definuje jako proces systematického zkoumání jevů, které nelze snadno měřit a vyjádřit kvantitativními metodami, přičemž se zaměřuje na hloubkové porozumění zkoumaného jevu, jeho kontextu a významu pro jednotlivce a skupiny.

Data byla získána prostřednictvím techniky polostrukturovaného rozhovoru. Otázky do polostrukturovaného rozhovoru byly vytvořeny pro dvě skupiny informantů, přičemž první skupina informantů zahrnuje pracovníky OSPOD a druhá skupina informantů zahrnuje příslušníky Policie ČR.

Polostrukturovaný rozhovor je výzkumná metoda kombinující prvky strukturovaného a neformálního rozhovoru. Tento typ rozhovoru má předem stanovené otázky a téma, ale zároveň umožňuje respondentovi volněji vyjadřovat své názory a pocity na dané téma. Respondenti mají možnost rozvinout své odpovědi, což vede k hlubšímu porozumění jejich postojů a zkušeností (Mišovič, 2019).

Otázky polostrukturovaného rozhovoru byly sestaveny s cílem, aby odpovědi na ně také zahrnovaly odpovědi na otázky výzkumné. Scénáře rozhovorů jsou uvedeny v příloze č. 1 a č. 2 bakalářské práce.

3.2 Výzkumný soubor

K výzkumu byly zvoleny dva výzkumné soubory, přičemž první výzkumný soubor tvořili pracovníci OSPOD a druhý příslušníci Policie ČR v rámci Jihočeského kraje.

Prvotně byla využita metoda záměrného výběru, která dle Miovského (2006) spočívá v tom, že výzkumník vybírá účastníky na základě určitých kritérií, které jsou relevantní pro daný výzkum. V rámci metody záměrného výběru byly využity existující seznamy kontaktů na pracovníky OSPOD, kteří byli poté telefonicky kontaktováni. Následně byl výzkumný soubor tvořen pomocí metody sněhové koule, jež dle Miovského (2006) spočívá v postupném získávání účastníků pomocí doporučení od již zapojených účastníků.

Celkem se na výzkumu podílelo jedenáct informantů ze šesti různých měst. Jednalo se o pět pracovníků OSPOD a šest příslušníků Policie ČR.

3.3 Charakteristika výzkumných souborů

Tabulka č. 1 Charakteristika výzkumného souboru OSPOD

	Pohlaví	Věk	Titul	Pracovní pozice	Délka praxe
IN1	Žena	44	Mgr.	Kurátor pro děti a mládež	24 let
IN2	Žena	44	Mgr.	Kurátor pro děti a mládež	10 let
IN3	Žena	44	Mgr.	Kurátor pro děti a mládež	9 let
IN4	Žena	49	Mgr.	Vedoucí oddělení SPOD	30 let
IN5	Muž	40	Mgr.	Vedoucí odboru SV	10 let

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 2 Charakteristika výzkumného souboru Policie ČR

	Pohlaví	Věk	Hodnost	Pracovní pozice	Délka praxe
IN1	Žena	43	Poručík	Komisař OOK SKPV	20 let
IN2	Žena	46	Poručík	Komisař OOK SKPV	21 let
IN3	Muž	38	Poručík	Komisař OOK SKPV	17 let
IN4	Žena	59	Kapitán	Vrchní komisař OOK SKPV	27 let
IN5	Žena	60	Kapitán	Komisař OOK SKPV	20 let
IN 6	Žena	41	Poručík	Komisař OOK SKPV	15 let

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 1 a č. 2 viz výše zobrazují, že se na výzkumu podílelo celkem jedenáct informantů, a to pět pracovníků OSPOD a šest příslušníků Policie ČR – devět žen a dva muži. Pro větší přehlednost a srozumitelnost jsou informanti dále v textu označeni zkratkami IN1-5 OSPOD a IN1-6 PČR a je užíván pouze maskulinní rod.

3.4 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován na přelomu měsíců ledna a února 2023. Jako první byla telefonicky oslovena jedna pracovnice OSPOD a jeden příslušník Policie ČR, a to na základě veřejně dostupných telefonních kontaktů. Pracovnice OSPOD následně poskytla telefonní kontakty i na další pracovníky OSPOD a příslušník Policie ČR poskytl e-mailové adresy dalších příslušníků. Následně byli pracovníci OSPOD telefonicky kontaktováni a požádáni o spolupráci na výzkumu. Příslušníci Policie ČR byli osloveni skrze e-mail a taktéž požádáni o spolupráci na výzkumu. Poté byly stanoveny termíny

osobního setkání k realizaci rozhovorů. Rozhovory probíhaly v kancelářích pracovníků OSPOD a v kancelářích příslušníků Policie ČR. Délka rozhovorů byla v průměru okolo dvaceti minut, přičemž rozhovory byly nahrány na mobilní telefon.

3.5 *Způsob vyhodnocení dat*

Data byla získána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory byly nahrány na mobilní telefon, následně doslovně přepsány a pomocí techniky otevřeného kódování zakódovány. Byl vytvořen seznam kódů, který byl zredukován, a následně byla využita metoda kontrastů a srovnávání. Vzhledem k charakteru dat se využila pouze metoda srovnávání.

3.6 *Etika výzkumu*

Etika výzkumu se týká ochrany práv a důstojnosti subjektů zapojených do výzkumu a zajišťuje, že výzkumná data jsou získávána a zpracovávána v souladu s morálními a právními standardy (Zandlová a Jantulová, 2019). Aby byla etika výzkumu dodržena, byl každému informantovi předložen informovaný souhlas, kde je uvedeno, že účast na výzkumu je dobrovolná a veškerá získaná data budou použita pouze pro účely bakalářské práce, a to zcela anonymně. Aby byla zachována anonymita, jsou informanti označeni zkratkami IN1-5 OSPOD a IN1-6 PČR. Všichni informanti souhlas poskytli a podepsali informovaný souhlas. Informovaný souhlas je uveden v příloze č. 3 bakalářské práce.

4 Výsledky

V této kapitole jsou konkrétně popsány výsledky výzkumu, které byly zjištěny na základě důkladné analýzy dat z polostrukturovaných rozhovorů. Tyto rozhovory byly pečlivě nahrány a následně přepsány do textové podoby. Získaná data byla dále zpracována a zakódována, aby bylo možné je co nejlépe analyzovat. Data byla vyhodnocena metodou srovnávání. Pro větší přehlednost jsou výsledky výzkumu uspořádány do oblastí, zaneseny do tabulek a okomentovány.

4.1 Oblast prevence

Tabulka č. 3 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti prevence

SPOLUPRÁCE V OBLASTI PREVENCE	
PČR	OSPOD
Spolupráce neprobíhá	Spolupráce neprobíhá
V minulosti společné přednášky na školách	Minulost – spolupráce v oblasti edukace
Spolupráce prevence – probíhá neformálně	Neexistuje koordinovaná/systematická spolupráce
Prevence PČR – tisková mluvčí	Záleží – kdo aktuálně dělá u PČR mládež
X	OSPOD – zájem o obnovu

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 3 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti prevence a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují.

Z analýzy dat vyplynulo, že v oblasti prevence spolupráce neprobíhá, a to jak z pohledu informantů od PČR, tak také informantů z OSPOD.

Ze strany PČR se všech šest informantů shodlo, že spolupráce v oblasti prevence neprobíhá. Informant č. 2 PČR: „*Tak v oblasti prevence my s pracovníky OSPOD nespolutracujeme nijak osobně.*“ Informant č. 4 PČR: „*Tak co se týče prevence jako*

takový, tak nedá se říct, že bychom úplně spolupracovali.“ Důvodem je například dle informanta č. 1 PČR onemocnění COVID 19: *„Po tom covidu už asi bych řekla, že ne, že už ta spolupráce prostě neprobíhá.“* Dva informanti od PČR (IN2 a IN6) uvedli, že s OSPOD spolupracují pouze ve věcech trestního řízení. Informant č. 2 PČR: *„OSPOD vyrozumíváme až v případě, kdy se dozvíme o nějakém trestném činu, přestupku nebo jinému protiprávnímu jednání, který páchalo dítě nebo bylo pácháno na dítěti.“* *„V oblasti prevence spolupráce mezi PČR a OSPOD vůbec neprobíhá, policie spolupracuje s OSPOD pouze ve věcech trestního řízení“* (IN6, PČR). Ze strany OSPOD většina informantů uvedla, tedy IN1, IN2, IN3, IN4, že spolupráce neprobíhá. Informant č. 1 OSPOD: *„V současné době naše spolupráce s příslušníky Policie ČR v oblasti prevence neprobíhá.“* Informant č. 4 OSPOD: *„V oblasti prevence naše spolupráce neprobíhá.“* Důvodem je dle některých informantů nulová komunikace mezi PČR a OSPOD v oblasti prevence: *„Nejsme ze strany policie žádáni, abychom se společně podíleli na prevenci“* (IN1, OSPOD). Dále také ale shodně informanti z OSPOD zmiňovali onemocnění COVID 19: *„Každopádně na poli klasické spolupráce vnímám po covidu útlum čili se spolupráce v rámci prevence v čase mění“* (IN5, OSPOD).

Informanti uváděli, že v oblasti prevence spolupráce nyní neprobíhá, ale v minulosti probíhala, a to jak z pohledu příslušníků PČR, tak také pracovníků OSPOD. Ze strany PČR informanti zmiňovali, že spolupráce v oblasti prevence probíhala v minulosti: *„V minulosti ještě před covidem jsme s orgány sociálně-právní ochrany dětí chodili i na besedy do škol nebo do dětských domovů“* (IN1, PČR). To potvrzuje i IN5 PČR, který na otázku, zda v minulosti pořádali společně s OSPOD přednášky na školách, odpověděla: *„Taky jsme dělali.“* Ze strany OSPOD informanti taktéž uváděli, že spolupráce v oblasti prevence probíhala v minulosti: *„Dříve naše spolupráce v této oblasti s policií probíhala intenzivněji, účastnili jsme se společně například přednášek na základních školách“* (IN3, OSPOD). *„Také jsme spolupracovali s policií na tvorbě informačních letáků, a to s nástupem trestných činů v oblasti kyberkriminality“* (IN1, OSPOD). Informant č. 1 OSPOD dodává: *„V minulosti cca před 5 lety jsme ve spolupráci s policií například byli u kontrol nalévání alkoholu nezletilým v restauracích či na diskotékách.“*

Informanti dále uváděli, že v oblasti prevence je spolupráce spíše neformální, a to jak z pohledu příslušníků PČR, tak také pracovníků OSPOD. Ze strany PČR informanti sdělovali, že co se týká spolupráce v oblasti prevence, tak formálně prevence neprobíhá, ale dochází k neformálním kontaktům mezi pracovníky PČR a OSPOD ohledně problémů

děti: „I z naší strany je orgán sociálně-právní ochrany dětí upozorněný na nějaké problémy, které se dejme tomu prostě v rodinách anebo u nějakého konkrétního dítěte nebo mladistvého můžou vyskytnout“ (IN4, PČR). Ze strany OSPOD informanti taktéž zmiňovali, že neexistuje koordinovaná, systematická spolupráce: „Rozhodně ne nějak systematicky, koordinovaně, snad jen tak, že v rámci toho, že spolupracujeme na něčem jiném, mluvíme o společných „klientech“, sdělujeme si informace, které mohou druhé straně přinést poznatky, které vedou k nějaké včasné intervenci, která zabrání zhoršení problému“ (IN2, OSPOD). To potvrzuje i informant č. 4 OSPOD: „O primární prevenci tady rozhodně nejde, ale spíš jenom, že už jsme v kontaktu, když se už něco stane nebo máme podezření na to, že se někde něco jakoby může stát nebo...“ Informant č. 2 OSPOD dodává: „Ale jedná se vždy spíše o náhodu a neformální rozhovory, které mohou preventivně něčemu pomoci.“

Polovina informantů od PČR (IN3, IN4, IN5) se shodla na tom, že u policie v oblasti prevence mají hlavní roli především tiskové mluvčí: „Tak co se týče prevence jako takový, tak nedá se říct, že bychom úplně spolupracovali, protože prevenci má vlastně v gesci náš odbor prevence a vlastně tiskových mluvčí“ (IN4, PČR). Z pohledu pracovníků OSPOD uvedl pouze jeden informant, že spolupráce v oblasti prevence s PČR záleží na tom, kdo aktuálně u PČR pracuje s dětmi a mládeží: „Tak není to jen o spolupráci s Policií ČR, ale o mnohých situacích, o tom, kdo je šéfem obvodního oddělení, kdo dělá aktuálně mládež nebo v rámci kriminálky, kdo zrovna přijede“ (IN5, OSPOD).

Na základě analýzy dat spolupráce v oblasti prevence bylo zjištěno, že nadpoloviční většina informantů OSPOD (IN1, IN3, IN4) se vyjádřila tak, že mají zájem o obnovu spolupráce s příslušníky PČR v oblasti prevence: „Ano, rozhodně bych stála o to, aby byly obnovená společná preventivní činnost, například ve formě přednášek“ (IN3, OSPOD). Informant č. 4 OSPOD dodává: „Tak jako smysl by to určitě mělo, ale myslím si, že na to nemá nikdo z nás jako kapacitu, ani my, ani oni, abysme na něčem takovýmhle jako by pracovali, jo?“ Ze strany informantů PČR nebyla zjištěna žádná data o tom, že by příslušníci PČR měli zájem o obnovení spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti prevence.

V rámci této oblasti je zajímavým zjištěním, že dle informanta č. 8 PČR je ze všech oblastí týkajících se spolupráce nejméně nutná spolupráce v oblasti prevence: „...když by ta spolupráce pokulhávala, co by nejmíň vadilo, by byla opravdu ta spolupráce v oblasti

té prevence, byť ta prevence, každej říká, řadí na první místo, ale nám by u těch dětí, by nám scházela asi úplně nejmiň, jo.“

4.2 Oblast přestupků a trestných činů

Tabulka č. 4 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti přestupků a trestných činů páchaných dětmi a na dětech

SPOLUPRÁCE V OBLASTI PŘESTUPKŮ A TRESTNÝCH ČINŮ PÁCHANÝCH DĚTMI A NA DĚTECH	
PČR	OSPOD
Vyrozumění formou SVI	Vyrozumění od PČR
Přestupky – PČR odloží, OSPOD pracuje s rodinou	Přestupky (do 15 let) – PČR odloží – OSPOD zahajuje práci
Účast na výsleších	Účast na výsleších nezletilých
OSPOD na žádost pro PČR – Zpráva o poměrech dítěte	Zpráva o výchovných poměrech
Výměna informací	PČR/OSPOD – pouze informace pro trestní řízení
X	Dle zákona
X	Odlíšné představy

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 4 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti prevence a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují. Z analýzy dat vyplynulo, že spolupráce OSPOD a PČR v této oblasti probíhá, je nejčtetnější a také nejvíce rozsáhlá. K této oblasti spolupráce informanti uvedli podstatně více informací a zkušeností než u předchozí oblasti prevence.

Všichni informanti z OSPOD a také všichni informanti od PČR se shodli, že v případě přestupků a trestných činů, kde nějakým způsobem figurují děti, oznamuje tyto skutečnosti PČR OSPOD, a to v elektronické podobě formou SVI. Informant č. 2 OSPOD: „*U trestných činů je to nejčastěji tak, že nám dorazí SVI, ze kterého získáme nějakou velmi povrchní představu o tom, co se mělo stát a v jakém postavení zde je dítě.*“ Stejně tak uvádí informanti od PČR: „*Jak jsem říkala v první otázce, kdykoliv se dozvíme*

o jakémkoliv protiprávním jednání, kde figuruje dítě, byť jako pachatel nebo jako poškozený, vyrozumíváme OSPOD“ (IN2, PČR). „Protože ten systém včasné intervence je vlastně o tom, že dáváme sociálce na vědomí, příslušnému sociálnímu odboru, že se nám v nějaké kauze prostě vyskytuje dítě. Potom specifikujeme, v jakém je postavení, jestli v postavení podezřelého, nebo poškozeného, oběti“ (IN4, PČR). Z toho vyplývá, že v případě přestupků a trestných činů páchaných dětmi a na dětech je spolupráce těchto dvou orgánů již od začátku.

Co se týká přestupků a trestných činů, ve kterých v různých rolích vystupují nezletilí, mají i různou roli oba orgány. Co se týká přestupků, informant č. 5 PČR uvedl, že přestupky do patnácti let PČR informuje OSPOD a poté je odloží, zatímco OSPOD zahajuje práci s rodinou: *„Tak spolupráce vlastně spočívá v tom, že ty děti vlastně nemůžou být potrestané, postižení za přestupek, tak vlastně posíláme kompletně, kompletně vlastně informace o sporu, o té informaci, o tom, co se stalo, aby oni mohli působit na ty rodiče a na ty děti, jo?“* To potvrzuje i informant č. 3 z OSPOD: *„Přestupky mladších patnácti let policie odloží a my zahájíme práci s rodinou a vykonáváme nad nimi dohled.“*

Informanti nejčastěji uváděli, že spolupráce v oblasti přestupků a trestných činů spočívá zejména ve společné účasti na výsleších a pohovorech nezletilých. Ze strany PČR uvedli výslechy jako podstatu spolupráce v této oblasti všichni informanti, také dodali, že při výslechu nezletilých musí být pracovník OSPOD přítomen dle zákona. Ze strany OSPOD taktéž zmínili výslechy všichni informanti, přičemž také dodali, že pracovník OSPOD se výslechů nezletilých účastní na žádost PČR. Například informant č. 1 OSPOD uvádí: *„Policie nás vždy požádá o účast například při výslechu nezletilých svědků, poškozených či pachatelů v přestupkových i trestních věcech.“* Ze strany PČR informanti uvádí: *„Tak hlavně v čem probíhá naše spolupráce, my vlastně při každém výslechu dětí, ať už se jedná o přestupkové chování nebo trestné činy, tak vždycky při výslechu toho dítěte máme přítomného pracovníka OSPOD“ (IN5, PČR). „V rámci výslechů, kdy u každého výslechu, který my tady vykonáme, tak musí být přítomen pracovník OSPOD...“ (IN2, PČR). Co se týká výslechů, informanti od PČR (IN2, IN5) také zmiňovali, že pokud se uskuteční nezávažný výslech ve škole, může roli OSPOD zastoupit učitel: *„Může se stát, že to nesnese odkladu, kdy se ale nejedná o závažný trestný čin, tak může být přítomen například zástupce školy, když jdeme do školy k dětem“ (IN2, PČR). Informanti od PČR zmiňovali důležitost účasti pracovníků OSPOD na výsleších: „OSPOD se těchto**

výslechů, pohovorů účastní, jsou povinni ze zákona, jako takový garant, že výslech bude veden s ohledem na věk a mravní i duševní vyspělosti dítěte“ (IN6, PČR). Dále ale také IN6 PČR dodává: „Ale nejsou oprávněni zasahovat do samotného výslechu a vstupovat do něj.“ V oblasti výslechů je velmi důležité mít na zřeteli také SVM. Tyto místnosti jsou určeny pro výslechy zvláště zranitelných osob, například obětí trestných činů sexuálního násilí, dětí, osob se zdravotním postižením nebo osob trpících duševními poruchami. Všichni informanti od PČR a také všichni informanti z OSPOD, kteří byli dotázáni na téma SVM, potvrdili, že jsou tyto místnosti využívány při výsleších zvláště zranitelných obětí. Ovšem informanti se již neshodovali v četnosti, s jakou jsou SVM skutečně používány. Někteří informanti uváděli, že jsou SVM využívány velmi často a jsou považovány za standardní postup při výsleších těchto zranitelných osob, zatímco jiní informanti tvrdili, že jsou SVM využívány pouze příležitostně a záleží to na konkrétní situaci a rozhodnutí PČR. Konkrétně ze strany informantů PČR nadpoloviční většina informantů (IN3, IN4, IN5 a IN6) uvedla, že SVM využívají velmi často při výsleších nezletilých osob, a především u dětských obětí trestných činů, informanti uváděli: „No, poměrně dost často, a to pro výslechy zvláště zranitelných osob, to znamená výslechy obviněných mladistvých pachatelů nebo výslechy nezletilých dětí“ (IN3, PČR). „...tak pokud mám nezletilého pachatele, malé dítě, tak, tak vždycky i ty pohovory dělám prostě ve speciální výslechové místnosti“ (IN4, PČR). „Takže především se používá, velice často, prakticky všechny oběti, děti do 15 let jsou vyslýchány ve speciálních místnostech...“ (IN5, PČR). „Vždy, jakmile se vyslýchají nezletilí a mladiství poškození...“ (IN6, PČR). Informanti IN1 a IN2 PČR sdělili, že výslechy ve SVM nedělají anebo jen výjimečně. Dle IN2 PČR je to způsobeno tím, že ve městě tuto místnost nemají, dítě by museli převést do jiného města, kde je SVM zřízena, a to je dle něj komplikované, jelikož následně bude k dítěti přidělena pracovnice OSPOD z města, kde se SVM nachází, a to dle IN2 není vhodné, protože tato pracovnice dítě nezná.: „Tak speciální výslechové místnosti my využíváme velmi výjimečně...dále dodal: „Takže my musíme organizovat potom převoz těch dětí do primárně Českých Budějovic do výslechových místností anebo využíváme taky výslechovou místnost minimálně, ale využíváme ve Strakoncích, tam si myslím, že z našeho pohledu už je trošičku takový malý ne problém, ale není to úplně vhodné...“ Ze strany OSPOD se všichni informanti shodli, že účastní výslechu ve SVM, který organizuje PČR, byli pouze párkrát, informanti například uvedli: „Za mě mohu říct, že v rámci jejího zastoupení jsem speciální výslechovou místnost navštívila dvakrát“ (IN1, OSPOD). Odhaduji, že za naše oddělení

je to cca 1x – 2x za rok“ (IN2, OSPOD). „K této příležitosti došlo v posledních 8 letech pouze jednou“ (IN5, OSPOD). Informant č. 4 OSPOD dodává: „Když bych k tomu já měla říct, jako co si o tom myslím, tak si myslím, že prostě ta speciální výslechová místnost je skvělá a měla by ji policie využívat jako častěji, za mě, jo?“ S většinou informantů PČR se tedy informanti OSPOD v četnosti využívání neshodují.

Na základě rozboru dat dále vyplynulo, že po společných výsleších je nejvýznamnějším segmentem spolupráce v oblasti přestupků a trestných činů vypracování zprávy o výchovných poměrech dítěte. Ze strany OSPOD všichni informanti uvedli v této oblasti zprávu o výchovných poměrech dětí, ze strany PČR taktéž. Dále také informanti z OSPOD doplňovali, že zprávu o výchovných poměrech dítěte zpracovávají pro PČR opět na žádost. Například informanti z OSPOD uváděli: *„Zároveň na jejich vyžádání zpracováváme pro ně zprávu o výchovných poměrech dětí“ (IN1, OSPOD). „...a dále nás žádají o zpracování zprávy k poměrům dítěte“ (IN3, OSPOD). Ze strany PČR informanti uváděli: „Na základě naší žádosti, respektive žádosti policejního orgánu pracovníci OSPOD zpracovávají zprávy o poměrech, chování, působení v rodině a vlivu vrstevníků či zákonných zástupců na dítě a podobně“ (IN3, PČR). „Dále na naši žádost dělají šetření ve škole a v rodině a na jeho základě potom vypracují zprávu k poměrům mladistvého, nezletilého, která je potom součástí spisu“ (IN6, PČR). Z toho tedy vyplývá, že OSPOD na žádost PČR vstupují do rodiny, zahajují práci a vykonají šetření v rodině, na základě toho poté zpracují zprávu o výchovných poměrech. K této oblasti uvedl informant č. 2 OSPOD pro mě zajímavý poznatek a to ten, že: *„Pokud s rodinou pracujeme, známe ji, tak je to paráda. Ale pokud ne, nastává dilema. Zda máme do rodiny vstoupit, sdělit jim, proč s nimi navazujeme spolupráci, rodina mnohdy vůbec netuší, že je v hledáčku Policie ČR a riskujeme, že prozradíme něco, co zmaří vyšetřování.“* Nikdo jiný z informantů už tuto zkušenost neuvedl.*

Většina informantů od PČR (IN1, IN2, IN4, IN5) v této oblasti dále uváděla vzájemnou výměnu informací o dítěti a rodině: *„Jo, protože oni potom pracují s rodinou, my na to konto vlastně v průběhu toho prověřování, vyšetřování od nich i požadujeme vlastně to zjištění těch jeho rodinných sociálních poměrů, a to pro nás právě dělá sociálka, to je hrozně důležitý, protože z toho vlastně ve spoustě případů vycházíme, jo?“ (IN4, PČR). „Bavíme se o tom, jestli už oni tam udělali nějaké opatření ze strany OSPODU, jestli tam s tou rodinou je nějakým způsobem pracováno, jestli třeba dochází do nějakých středisek pro rodinu a takhle asi“ (IN1, PČR). Oproti tomu ze strany informantů OSPOD se*

o výměně informací zmínil pouze jeden informant: „...jsou nám známy pouze informace podstatné pro průběh trestního řízení, to stejné platí naopak, my jim poskytujeme informace o dítěti a rodině související pouze s trestním řízením“ (IN3, OSPOD). To může být do jisté míry ukazatelem toho, že PČR potřebuje ke své práci OSPOD a jejich informace o dítěti a rodině více nežli OSPOD potřebuje informace od PČR.

K této oblasti pouze dva informanti z OSPOD (IN4, IN5) uvedli, že spolupráce je stanovená zákonem: „My to máme jakoby stanovený asi zákonem nějakou spolupráci jako mezi sebou nebo respektive my máme teda nějaký povinnosti...“ (IN4, OSPOD). „V tomto ohledu nevnímám nic zajímavého ani zásadního nad rámec zákonných norem“ (IN5, OSPOD). Ze strany informantů PČR nikdo tuto skutečnost neuvedl.

Zajímavou poznámku na toto téma uvedl informant č. 2 OSPOD: „Ale Policie ČR má jinou náplň práce a jiný zájem než my, někdy se rozcházíme, někdy po nás Policie ČR žádá něco, co udělat nemůžeme, co nám zákon neumožňuje a tak dále.“

4.3 Oblast syndromu CAN

Tabulka č. 5 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti syndromu CAN

SPOLUPRÁCE V OBLASTI SYNDROMU CAN	
PČR	OSPOD
Vyrozumění	Vyrozumění
Stejná jako u TČ	Standardní postup
Pracovník OSPOD – opatrovník	OSPOD – zmocněnec/opatrovník

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 5 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti syndromu CAN a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují.

Obě skupiny informantů se téměř shodly, že spolupráce v této oblasti probíhá. Odlišný názor měli pouze dva informanti od PČR (IN3, IN6), dle kterých spolupráce v této oblasti neprobíhá: „*Tak spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti syndromu CAN neprobíhá*“ (IN3, PČR). Vysvětlení dodal vzápětí, kdy uvedl: „*Syndrom CAN je posuzován až v době, kdy policejní orgán v rámci přípravného řízení přibere znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který stanoví, zda osoba poškozená vykazuje znaky CAN.*“ Podobné tvrzení zmínil i druhý informant, který uvedl: „*S ohledem na to, že orgány PČR pracují s dítětem pouze po dobu konání trestního řízení, tak v případě, že ze znaleckého posudku či lékařské zprávy vyplyne, že dítě tímto syndromem trpí, tak s ním následně pracuje psycholog či psychiatr a PČR se dále touto problematikou nezabývá...*“ (IN6, PČR). Na druhou stranu dle většiny informantů z obou orgánů spolupráce v této oblasti probíhá a začíná prvotně vyrozuměním, které může být jak ze strany PČR k OSPOD, tak také ze strany OSPOD k PČR, dle informantů záleží na tom, kdo se o podezření či trestném činu dozvěděl dříve. Informanti například uvedli: „*Pokud oni samozřejmě mají nějaký podezření, tak samozřejmě nás o tom informují*“ (IN4, OSPOD). To potvrzuje i informant od PČR: „*Prostě oni pošlou žádost nám na policii nebo my zase jim, podle toho, kdo tu informaci dostane první*“ (IN1, PČR). Dále jeden informant z OSPOD odpověděl, že podezření na syndrom CAN přichází nejčastěji ze školy: „*V těchto případech nás nejčastěji kontaktuje škola při podezření na týrání, zneužívání či zanedbávání dítěte, my poté následně vyhodnotíme situaci a podle toho kontaktujeme Policii*“ (IN3, OSPOD).

Informanti nejčastěji uváděli, že spolupráce v oblasti syndromu CAN má stejný postup, jako tomu bylo v předchozí oblasti týkající se přestupků a trestných činů. Ze strany OSPOD informanti shodně uváděli standardní postup spočívající v jejich účasti na výsleších dětí a dále pak v žádosti PČR o vypracování zprávy o výchovných poměrech dětí: „*Dále jsme opět účastni na výslechu a na žádost zajišťujeme zprávu k poměrům dítěte*“ (IN3, OSPOD). To potvrzuje také IN2 OSPOD, který uvedl: „*Oficiálně jde v podstatě jen o to, že policie nás vyrozumí o trestném činu, požádá nás o zprávu a případně o účast na výslechu.*“ Ze strany PČR většina informantů (IN1, IN2, IN4, IN5) taktéž uvedla, že spolupráce v této oblasti je shodná jako v případě spolupráce v oblasti přestupků a trestných činů: „*Je to asi stejný, furt ten postup je stejný...*“ (IN1, PČR). Informanti od PČR taktéž zmiňují v této oblasti účast na výsleších, ale na rozdíl od informantů z OSPOD zdůrazňují v této oblasti důležitost výměny informací: „*Takže v těch případech je velice důležitý spolupracovat, předávat si tyhleto informace a jak*

říkám...“ (IN5, PČR). „...já bych řekla, že i z tohohle toho důvodu je docela přínosný, že ten OSPOD tady máme při těch výsleších nebo při těch pohovorech, kdy už ten OSPOD ví, co se děje a je pravdou, že mi někdy k případům potřebujeme, aby OSPOD udělal šetření v rodinách, aby komunikoval s dítětem“ (IN2, PČR). Zajímavostí je odlišný pohled na spolupráci mezi informanty OSPOD, kdy IN2 uvedl, že pracovníci OSPOD a příslušníci PČR v oblasti syndromu CAN pracují každý po vlastní linii, přičemž IN4 uvedl, že oba orgány v této oblasti pracují po společné linii: „Zbytek si dělají oni i my po vlastní linii“ (IN2, OSPOD). „...tak samozřejmě nás o tom informují a my si jedeme po nějaké té linii společně, jo?“ (IN4, OSPOD).

Co se týká spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti syndromu CAN, překvapivě pouze dva informanti z OSPOD (IN1, IN4) a taktéž dva informanti od PČR (IN4, IN5) shodně uvedli podstatnou úlohu OSPOD v oblasti syndromu CAN, kdy pracovníci OSPOD mají v mnoha případech důležitou roli, a to opatrovníka dítěte. Ze strany OSPOD informanti například uvedli: „Policie se na nás obrací s dotazem, zda bychom rodiče zastoupili v trestních věcech a s naším souhlasem nás jmenují opatrovníkem dětí“ (IN1, OSPOD). „Jo, případně pokud dítě je opravdu jakoby prokazatelně obětí nějakého trestného činu, tak samozřejmě potom jako je tam nějaká role ještě zmocněnce, případně nějakého opatrovníka, pokud ten pachatel jako třeba jeden z těch rodičů nebo oba rodiče...“ (IN4, OSPOD). Ze strany PČR informanti sdělili: „...kdy z nějakého důvodu je někdo ze sociálního odboru, některá pracovnice zejména, ustanovena jako opatrovník dítěte, jo?“ (IN4, PČR). „...pokud se trestného činu dopouští i jeden z rodičů, zase tam musí mít opatrovníka to dítě pro nás, jako pro policii, tak tam musí být, aby tam někdo zastupoval práva toho dítěte...“ (IN5, PČR). Role opatrovníka dítěte je dle IN4 PČR také spojena s rozšířením pravomocí: „Určitou dokumentaci od nás mají... mají i právo vlastně nahlížet...nahlížet do trestního spisu, můžou se i na závěr vyšetřování vlastně seznamovat s výsledky toho vyšetřování, jo?“ „Takže... takže tam je vlastně ještě... ještě jakoby trošičku rozšířený ten... ten náhled do celé té... té věci té kauzy toho dítěte.“

4.4 Oblast útěků

Tabulka č. 6 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti útěků z rodin a ústavů

SPOLUPRÁCE V OBLASTI ÚTĚKŮ Z RODIN A ÚSTAVŮ	
PČR	OSPOD
Nahlásí útěk OSPOD – SVI	PČR – informuje OSPOD o útěku
OSPOD – PČR tipy na pobyt	Tipy PČR na pobyt dítěte
Obvodní oddělení/pátrači	Pátrači
Častější – útěky z ústavů	Častější – útěky z ústavů
Vypátrané dítě – PČR informuje OSPOD	Nalezené dítě – PČR informuje OSPOD

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 6 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti útěků z rodin a ústavů a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují.

Z analýzy dat vyplynulo, že spolupráce v této oblasti probíhá, shodla se na tom nadpoloviční většina informantů OSPOD (IN1, IN3, IN4) a dvě třetiny informantů PČR (IN1, IN4, IN5, IN6). Dle některých informantů je však spolupráce v této oblasti minimální: „*Tak v téhle oblasti nespolupracujeme my jako tady na té linii mládeže tolik, tady opravdu řešíme primárně trestný činy, přestupky a ty protiprávní jednání*“ (IN2, PČR). „*No spolupráce z pozice vyšetřovatele s pracovníky OSPOD v oblasti útěků z rodin a ústavů vlastně neprobíhá, toto je čistě v kompetenci OSPOD*“ (IN3, PČR). Ze strany OSPOD se k těmto tvrzením přidává informant č. 2, který uvedl: „*V tomto případě je spolupráce minimální.*“

Obě skupiny informantů se shodly, že spolupráce v této oblasti začíná opět vyrozuměním, a to ze strany PČR elektronickým oznámením formou SVI. Informanti z OSPOD uváděli například: „*Policie nás vždy informuje o tom, že je dítě na útěku ať už z rodiny nebo*

z ústavu. Posílá nám v tomto smyslu oznámení“ (IN1, OSPOD). „Nahlásí – li někdo pohřešované dítě a nezáleží na tom, zda tím je rodič, pečující osoba či zařízení, dostaneme informace od policie o pohřešované nezletilé osobě“ (IN3, OSPOD). Tvrzení informantů OSPOD potvrzují také informanti od PČR: „Zase to musíme nahlásit OSPOD, jak jsem Vám říkala, to je ten systém včasné intervence, jo“ (IN5, PČR). „...protože dítě, pokud uteče z nějakého zařízení, kam je umístěný, tak samozřejmě se dává do pátrání“ (IN4, PČR).

Informanti uváděli, že v oblasti útěků spočívá spolupráce zejména v předávání informací, které směřují od pracovníků OSPOD k PČR. Příslušníci PČR žádají OSPOD o informace o možném pobytu dítěte, jelikož pracovníci OSPOD děti znají, vedou evidenci umístěných dětí v zařízení a znají jejich sociální vazby. Na tomto se shodla většina informantů OSPOD, ale také PČR: *„V minulosti se nás policie také obracela a i dotazovala, zda nám není známo, kde, popřípadě u koho by se mohlo dítě v rámci útěku zdržovat“ (IN1, OSPOD). „...kdy teda jako jim třeba dáme nějaký jakoby tip...“ (IN4, OSPOD). „...když to dítě uteklo, že se zřejmě bude vracet za kamarády domů, takže si děláme šetření OSPODy nám k tomu, tam je velice důležitá spolupráce, protože ty rodiny jsou většinou, jsou sociálně slabých rodin, migrují jsou to různé klany, který se spojují, různé rodiny a oni potom o tomhleto mají přehled“ (IN5, PČR). Dále dodává: „Jo, anamnézu toho dítěte, ty děti se tam který dostávají, tak my tam třeba dostáváme od nich, jsou třeba nám se stěhují, my jako nepostřehneme policie úplně, kde oni se zdržovaly...“ (IN5, PČR).*

Polovina informantů od PČR (IN2, IN3, IN4) se shodla na tom, že u policie v oblasti útěků má hlavní roli především oddělení pátrání a obvodní oddělení: *„To řeší ty kolegové z pátrání a kolegové z obvodních oddělení (IN2, PČR). „...útěky z ústavů zajišťuje obvodní oddělení policie“ (IN3, PČR). Ze strany informantů OSPOD pouze jeden zmínil v oblasti útěků roli oddělení pátrání PČR: „...tak máme spolupráci třeba s pátračema z policie...“ (IN4, OSPOD).*

Ke spolupráci v oblasti útěků dále dochází v případě vypátrání dítěte, kdy PČR opět kontaktuje OSPOD. Na tomto se znovu shodla většina informantů OSPOD (IN1, IN2, IN3, IN4). Informanti například uváděli: *„Jakmile je dítě vypátráno, tak od nich také dostaneme zprávu“ (IN1, OSPOD). „Po vypátrání dítěte jsme opět vyrozuměni ze strany policie...“ (IN3, OSPOD). S tím také souhlasí informanti od PČR: „...a zcela určitě jako*

pokud to dítě vypátrají, tak první co... nebo první co, jsou dva instituty, které informují, to znamená příslušný, příslušný OSPOD...“ (IN4, PČR). „Pokud policisté vypátrají pohřešované dítě, kontaktují místně příslušný OSPOD, respektive dosahového pracovníka“ (IN6, PČR). Dle zjištěných dat nalezením dítěte spolupráce v této oblasti končí: „Po nalezení nezletilého už si děláme další práci sami, bez Policie ČR“ (IN2, OSPOD). „... a poté předává dítě OSPODu, tento rozhodne dále dle okolností, co s dítětem, jestli vrátí ho do rodiny, do ústavu, předběžné opatření a podobně, toto už jde mimo policii“ (IN6, PČR).

Rozborem dat bylo také zjištěno, že se informanti setkávají spíše s útekem z ústavů nežli z rodin. Ze strany OSPOD se na tom shodla nadpoloviční většina informantů (IN1, IN3, IN4), zbylí dva informanti (IN2, IN5) se k tématu vůbec nevyjádřili: „Více utíkají děti z ústavů (IN1, OSPOD). „Obecně se setkáváme více s útekem ze zařízení než z rodin“ (IN3, OSPOD). „Možná asi spíš z těch ústavů, to bude častější“ (IN4, OSPOD). Z pohledu PČR se na toto téma konkrétně vyjádřil pouze jeden informant: „Z ústavů, z ústavů, evidentně z ústavu...“ (IN5, PČR).

4.5 Oblast frekvence setkávání v rámci specifických situací

Tabulka č. 7 Frekvence setkávání v rámci případových konferencí mezi OSPOD a Policií ČR

FREKVENCE SETKÁVÁNÍ V RÁMCI PŘÍPADOVÝCH KONFERENCÍ	
PČR	OSPOD
Neúčastní se	PČR se neúčastní
Přítomnost PČR – kontraproduktivní	Přítomnost PČR – kontraproduktivní/nebyl důvod
Přítomnost PČR – přínos	X

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 7 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti frekvence setkávání v rámci případových konferencí a obsahuje nejvýznamnější

kódy, které se k této oblasti vztahují. Z analýzy dat vyplynulo, že se informanti v rámci případových konferencí nesetkávají, z tohoto důvodu nelze stanovit frekvenci setkávání.

Ze strany PČR se téměř všichni informanti shodli, že se případových konferencí, které pořádá OSPOD, neúčastní. Konkrétně se tak vyjádřili tito informanti: IN1, IN2, IN4, IN5 a IN6, kteří uvedli: „*Bývalo to určitě dvakrát do roka...*“ (IN1, PČR). „*V současné době se neúčastníme vůbec*“ (IN2, PČR). „*Tak případových konferencí se já sama za sebe neúčastním...*“ (IN4, PČR). „*Tady právě se neuč... na těch případových konferencích se s pracovníky OSPOD nesetkáváme a nikdy jsme o to nebyli požádáni...*“ (IN5, PČR). „*Nikdy...*“ (IN6, PČR). Informant č. 6 jako jediný z informantů PČR uvedl, že i když případové konference nikdy nebyl účasten, tak si od OSPOD žádá zápis z jejího průběhu: „*...nicméně si zápis z průběhů případových konferencí vyžádáváme do trestního spisu.*“ Ze všech informantů PČR pouze jeden informant, a to IN3 sdělil, že se případových konferencí účastní, uvedl i frekvenci: „*Já osobně se případových konferencí účastním tak jednou až dvakrát ročně.*“ Ze strany OSPOD všichni informanti (IN1, IN2, IN3, IN4, IN5) shodně uvedli, že se PČR případových konferencí neúčastní. Informanti se vyjádřili takto: „*Já jsem se nikdy neúčastnila případové konference, na které by byl i někdo z Policie ČR*“ (IN2, OSPOD). „*Nebyla jsem u žádné případové konference, kde by byli účastní i zástupci policie...*“ (IN3, OSPOD). „*Takhle, já si nepamatuju, že by někdy byla policie na případové konferenci u nás, myslím si, že asi snad nikdy*“ (IN4, OSPOD). „*My jsme PČR na případovou konferenci nikdy nepozvali*“ (IN5, OSPOD). Informant č. 1 dodává: „*Za dobu mé praxe si vzpomenu jen na pár případů, kdy se příslušníci Policie účastnili společně s námi případové konference.*“

Téměř všichni informanti se tedy shodují v tom, že se společně případových konferencí neúčastní, jejich stanoviska se ale částečně rozcházejí v tom, zda by se společně případových konferencí měli účastnit. Informanti se v postojích rozcházejí i uvnitř jednotlivých orgánů. Ze strany PČR dva informanti, a to IN4 a IN5 sdělili, že přítomnost PČR na případové konferenci by dle nich byla kontraproduktivní, jelikož PČR je represivní orgán: „*Nemyslím si, že bychom byli úplně jakoby dobří mediátoři a že bychom úplně byli přínosní, rozumíte? Záleží to na přístupu, jo? Ale nevím, jestli bychom nebyli spíš rušivým elementem jako policajti*“ (IN4). „*... v tomto případě by to bylo kontraproduktivní, jako ze strany policie, že jsme opravdu represivní orgán*“ (IN5). S vyjádřením IN4 a IN5 PČR se shodují i informanti OSPOD, a to IN3 a IN5, kteří uvedli: „*...dle mého by to bylo i kontraproduktivní*“ (IN3). „*PČR jako primárně represivní*

nástroj si umím na případové konferenci představit opravdu výjimečně“ (IN5). Informant č. 4 doplňuje, že z jeho zkušeností zatím nebyl důvod k tomu přizvat PČR na případovou konferenci: „...pokud by tam byl asi problém, kterej by se týkal policie nebo nějakýho možností řešení jako od policie, tak si myslím, že by asi kolegové toho někoho pozvali, jo?“

Avšak s předchozím vyjádřením se neshoduje výrok IN2 PČR, dle kterého by naopak přítomnost PČR na případové konferenci byla přínosem, informant uvedl: *„Já si myslím, že pro nás by to přínosem bylo...“* V komparaci s ostatními informanty od PČR a z OSPOD nebyl tento výrok žádným jiným informantem zmíněn.

Z analýzy dat tedy vyplývá, že PČR se případových konferencí svolávanými OSPOD neúčastní, jelikož OSPOD je na případové konferenci nezve, a to z důvodu neúčelnosti. Na základě tohoto zjištění nelze určit frekvence setkávání.

Tabulka č. 8 Frekvence setkávání v rámci SVI – Týmů pro mládež mezi OSPOD a Policií ČR

FREKVENCE SETKÁVÁNÍ V RÁMCI TÝMŮ PRO MLÁDEŽ	
PČR	OSPOD
Neúčastní se	Neúčastní se
Dvakrát do roka	Dvakrát do roka
Zájem o obnovu	Zájem o obnovu

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 8 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR v oblasti frekvence setkávání v rámci SVI – Týmů pro mládež a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují. Z analýzy dat vyplynulo, že nelze stanovit obecnou frekvenci setkávání mezi orgány OSPOD a PČR v rámci Týmů pro mládež. Důvodem je rozdělení informantů na dvě skupiny. Jedna skupina informantů uvedla, že se setkání konají dvakrát ročně, zatímco druhá skupina informantů sdělila, že taková setkání vůbec neprobíhají.

První skupinu informantů tvoří nadpoloviční většina informantů od PČR, konkrétně IN1, IN2, IN3 a IN4, kteří uvedli, že se setkávání v rámci Týmů pro mládež neúčastní anebo že se tato setkání již po několik let nerealizují, přičemž v minulosti se tato setkání uskutečňovala: „*Tak to tady bývalo v dřívějších dobách, posledních x let se nerealizuje, vůbec...*“ (IN2). „*Neúčastním se*“ (IN3). „*Tak, jo týmy pro mládež, no to zní tak jako docela hezky a atypicky, ale nemáme úplně, nepamatuju si, že bych měla někdy tým, tým pro mládež...*“ (IN4). Dle informanta č. 1 PČR je důvodem zrušení těchto setkání onemocnění covid, kvůli kterému byly omezeny: „*...ted' v době covidu to nebylo skoro vůbec, takže bych řekla, že ted' ne, že se to hodně omezilo, hodně omezilo.*“ Taktéž většina informantů OSPOD, a to IN1, IN2, IN4 a IN5 na toto téma vyjádřila jednotný názor s informanty PČR, kdy uvedla, že společná setkání v rámci Týmů pro mládež v současné době již několik let neprobíhají a z toho důvodu se jich neúčastní. Informanti OSPOD například uvedli: „*Co se týká týmů pro mládež, tak v minulosti jsme se setkávali několikrát do roka.*“ Informant dodává: „*Již několik let ale Týmy pro mládež u nás nefungují, první z Týmů pro mládež vystoupil soudce, který si chtěl ponechat svou nezávislost*“ (IN1). *Já osobně jsem se takového setkání účastnila jednou, tuším v roce 2011 na půdě Probační a mediační služby, od té doby nikdy*“ (IN2). S informantem č. 1 PČR souhlasí i informant č. 4 OSPOD, který uvedl: „*Ted' to, ted' to neprobíhalo, jako naposled někdy možná jsme se sešli před covidem, pak byly teda dva covidový roky a od té doby, loni jsme se nesešli.*“

Druhou skupinu tvoří informanti, dle kterých je frekvence setkávání v rámci Týmů pro mládež dvakrát do roka. Tento názor ze strany PČR vyjádřili IN1 a IN5: „*No říkám, tak dvakrát do roka, dvakrát do roka*“ (IN1). „*Takže my se setkáváme dvakrát ročně jako týmy pro mládež*“ (IN5). Z celkového počtu informantů OSPOD četnost setkání stanovil pouze jeden informant, a to IN3, který uvedl: „*Co se týká multitýmů, setkáváme se 2x do roka.*“

Nadpoloviční většina informantů OSPOD (IN1, IN2, IN4) by byla pro obnovení setkávání v rámci Týmů pro mládež, informanti například uvedli: „*Ano, byla bych ráda, kdyby tato setkání znovu probíhala*“ (IN1). „*Ano, byla bych pro obnovení setkávání v rámci Týmů pro mládež*“ (IN2). Ze strany PČR se dva informanti (IN2, IN3) shodují s informanty OSPOD a vyjádřili zájem o účast či obnovení setkávání v rámci Týmů pro mládež: „*Já si myslím, že by to bylo k prospěchu, a i z toho důvodu, že bychom se lidově řečeno okoukali, kdo vlastně pracuje v rámci našeho okresu na těchto případech, kdo se*

zabývá vlastně téměř dětma...“ (IN2). „Když tak nad tím přemýšlím, tak ano, nebylo by to od věci“ (IN3).

Z analýzy dat tedy vyplývá, že mezi informanty převažuje stanovisko, že setkání v rámci Týmů pro mládež vůbec neprobíhají a z tohoto důvodu se nedá určit jejich frekvence.

4.6 Oblast hodnocení

Tabulka č. 9 Výhody spolupráce mezi OSPOD a Policí ČR

VÝHODY SPOLUPRÁCE	
PČR	OSPOD
Ucelené informace o dítěti a rodině	Výměna informací
Záležl na jednotlivci	Záležl na jednotlivci

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 9 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR vztahující se k výhodám a nevýhodám spolupráce a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k těmto oblastem vztahují. Na základě analýzy dat bylo zjištěno, že se informanti na tom, jaké jsou výhody spolupráce, jednomyslně neshodli. Také bylo zjištěno, že informanti nedokázali identifikovat žádné konkrétní nevýhody.

Polovina informantů PČR (IN1, IN4, IN5) spatřuje jako největší výhodu spolupráce ucelené informace o dítěti a jeho rodině a poté následnou výměnu těchto informací. Informanti PČR na toto téma dodávali, že pracovnice OSPOD často znají sociální situaci a rodinné vazby konkrétních dětí, a to je pro PČR velkou výhodou při jejich následné práci s konkrétním dítětem a rodinou: *„A první, první, co vlastně dělám, když já mám nějakou kauzu nebo začíná nám nějaká, nějaký případ týkající se dítěte, tak jedna z prvních věcí, které dělám, tak hledám příslušný OSPOD a ověřuju si u nich, jestli náhodou s tou rodinou už nějaké, nějakou práci neprovádí, jestli je nemají v evidenci...“* (IN4, PČR). Informant dále doplnil: *„Protože i pro mě potom, když mám s nimi já přijít do kontaktu s těmi lidmi, mám se chtít od nich něco dozvědět, tak pokud už mám nějaké*

informace z té rodiny, z toho prostředí, tak je to pro mě hodně přínosné, bych řekla.“ Informanti v souvislosti s tímto tématem například uvedli: *„Je to znalost té rodiny, když tu rodinu vedou, tak znají nějaký... asi znalost té rodiny, toho prostředí, toho bydlení těch dětí, předáváme si informace“* (IN1, PČR). *„A výhody samozřejmě jsou v tom, že ty informace o té rodině jsou ucelené a o tom nezletilci, jo?“* (IN5, PČR). Výměnu informací jako největší výhodu spolupráce zmiňují také informanti OSPOD, konkrétně IN1 a IN3, kteří uvedli: *„Za výhodu považují to, že si můžeme vzájemně vyměňovat informace...“* (IN1). *„Ale možná bych jako výhodu uvedla vzájemnou výměnu informací“* (IN3). Na toto téma dále informant č. 3 zmínil: *„Každý má jiné kompetence a vlastně se vzájemně doplňujeme“* (IN3, OSPOD).

Informanti uváděli, že výhody spolupráce jsou individuální, dle nich záleží na osobnosti konkrétního jedince, se kterým v daný moment spolupracují. Zmiňovali, že kvalita a efektivita spolupráce je ovlivněna především tím, jak dobře a profesionálně tito pracovníci plní své úkoly a jaká je jejich komunikace a vztahy s ostatními. Tento výrok potvrzují: *„...záleží na tom, o kom se budeme bavit, jo a vždycky je to asi o nějaký jako ty lidský jako rovině“* (IN4, OSPOD). *„Záleží na konkrétním pracovníkovi OSPOD, na jeho zkušenosti, ochotě a snaze participovat na případu...“* (IN6, PČR). Informant č. 6 PČR následně doplnil: *„Zkušená empatická pracovnice může dítě na výslech připravit, uklidnit ho, stát mu tzv. v zádech, kdy dítě získá jistotu a lépe se s ním spolupracuje, v opačném případě žádné výhody na spolupráci neshledávám.“*

Obě skupiny informantů uvedly, že neexistují žádné významné nevýhody nebo problematické aspekty spolupráce. Dle nich jsou nevýhody závislé především na osobnosti každého jednotlivého pracovníka, s nímž se zrovna spolupracuje. Informanti například uvedli: *„...nevýhodu žádnou nespatřuji“* (IN1, OSPOD). *„...tak tam jako nemůžu říct žádnou snad nevýhodu, na kterou jsem za ty léta jako by přišla...“* (IN4, OSPOD). *„To nevím, to nevím“* (IN1, PČR). *„Nevýhodu jedinou bych asi spatřovala v tom, že prostě jak je to asi všude, tak záleží na jednotlivém přístupu jednotlivých lidí a asi o tom, s jakou invencí prostě přistupují ke své práci a k tomu, co by měli dělat“* (IN4, PČR).

Ze strany PČR polovina informantů, konkrétně IN3, IN4, IN5, vyjádřila přesvědčení o nezbytnosti spolupráce. Tuto pozitivní zpětnou vazbu poskytla polovina zástupců PČR, což může naznačovat určitou shodu v názorech mezi nimi. Informanti například uvedli:

„Na druhou stranu je spolupráce nezbytná, proto člověk musí některé problémy přejít a jít dál“ (IN3, PČR). „No, to samozřejmě, v případě dětí úplně, úplně, samozřejmě je... je to naprosto nutné a vůbec, vůbec si to bez té spolupráce s OSPODEM nedokážu představit tu naši práci, co se dětí týče“ (IN4, PČR). Ze strany OSPOD taktéž informanti potvrdili důležitost spolupráce, nicméně tento názor byl vyjádřen pouze dvěma pětinaми informantů, konkrétně IN1 a IN4. To naznačuje, že v rámci OSPOD existuje větší rozdílnost názorů na to, zda je spolupráce nezbytná, nebo nikoli. Informanti uvedli: „Spolupráci s policií považuji za důležitou“ (IN1, OSPOD). „Vzájemná spolupráce je nutná...“ informant následně doplnil: „...primární hledisko všech institucí by měl být zájem dítěte, který ovšem někdy vidíme my jako OSPOD a Policie ČR odlišně“ (IN3, OSPOD).

Tato zjištění mohou ukazovat na to, že přestože je spolupráce mezi oběma institucemi většinou bezproblémová, může existovat určitý počet situací, kdy dochází k nedorozuměním nebo problémům.

Tabulka č. 10 Zkvalitnění spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR

ZKVALITNĚNÍ SPOLUPRÁCE	
PČR	OSPOD
Komunikace	Komunikace
Častější osobní setkání	Obnovit setkávání
Zrušit povinnost OSPOD – výslechy dětí	X
X	Vzájemné vztahy
Zjednodušit postup	X
Nasazení OSPOD	Ochota PČR

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 10 viz výše byla vytvořena na základě analýzy spolupráce mezi OSPOD a PČR ohledně subjektivních názorů na zkvalitnění spolupráce a obsahuje nejvýznamnější kódy, které se k této oblasti vztahují. Na základě analýzy dat se ukázalo, že napříč informanty existuje rozmanitá škála názorů na spolupráci, a tudíž i na způsoby, jak a co konkrétně

zlepšit. Mezi informanty tedy neexistuje jednotná, univerzální odpověď na to, co by spolupráci zlepšilo.

Informanti se nejvíce shodli na nutnosti zlepšení vzájemné komunikace, konkrétně tento názor vyjádřila nadpoloviční většina všech informantů, a to 6 z 11 informantů. Konkrétně se tedy více než polovina informantů vyjádřila, že je třeba vylepšit způsob, jakým se navzájem informují a komunikují. Ze strany OSPOD tento názor uvedla nadpoloviční většina informantů: IN2, IN3, IN4. Ze strany PČR tento názor uvedla polovina informantů: IN3, IN4, IN5. Informanti například uvedli: *„Rozhodně komunikaci...“* (IN2, OSPOD). *„Nevím, možná někdy ta komunikace, že... že občas jakoby vážně...“* (IN4, OSPOD). *„Tak za mě bych řekl určitě více komunikovat, a to nejen písemně, ale i osobně, předávat si častěji poznatky a informace...“* (IN3, PČR). *„Asi... takovou tu lidskou komunikaci jako je všude“* (IN5, PČR).

Informanti z obou skupin, konkrétně většina informantů OSPOD (IN1, IN2, IN3, IN4) a pouze dva informanti od PČR (IN2, IN3), se dále také shodli na tom, že by se měla obnovit osobní setkání. Tito informanti zdůrazňovali, že osobní setkání by mohla vést ke zlepšení vzájemné komunikace, větší důvěře a lepší spolupráci v oblasti ochrany dětí. Zároveň poukazovali na to, že v důsledku pandemie a s ní spojených opatření setkání neprobíhala, což mohlo vést ke zhoršení mezilidských vztahů a k nepochopení nevyřešených otázek. Z tohoto důvodu navrhovali, aby se v budoucnu více akcentovalo osobní setkání, a to v rámci multidisciplinárních týmů i společných činností, aby se lépe porozumělo všem aspektům a aby se vybudovala silnější a efektivnější spolupráce mezi oběma orgány. Informanti například uvedli: *„...ideálně obnovit vzájemné osobní setkávání v rámci multitymů“* (IN2, OSPOD). *„Určitě bych ale uvítala opětovné navázání spolupráce v rámci prevence, jak si tu povídáme, tak mě napadlo, že by stálo za to obnovit naši přednáškovou činnost a zaměřit ji na aktuální téma...“* informant následně dodal: *„Určitě to na následujícím setkání v rámci multitymů navrhnou“* (IN3, OSPOD). *„Já si myslím, že by to bylo k prospěchu, a i z toho důvodu, že bychom se lidově řečeno okoukali, kdo vlastně pracuje v rámci našeho okresu na těchto případech, kdo se zabývá vlastně téměř dětma a mládeží...“* (IN2, PČR).

Poté, co informanti vyjádřili své stanovisko ohledně potřeby lepší komunikace a obnovení společných setkání, pokračovali tím, že již prezentovali rozdílné pohledy na to, jak by se měla spolupráce zlepšit. Informanti PČR dále uvedli, že by v rámci spolupráce zrušili

některé povinnosti OSPOD, a to například nutnost účasti OSPOD na výsleších nezletilých dětí. Dle informantů PČR (IN2, IN6) tato povinnost účasti zpomaluje a komplikuje výslech, což může vést k nedostatečně podrobným výsledkům a zbytečnému prodloužení procesu. Informanti uvedli: „...musí být u každého výslechu a myslím si, že i ze strany nás, jako policistů, kriminalistů, a i ze strany OSPOD by někdy postačovalo to, že bychom je vyrozuměli, domluvili bychom se o konání nějakého úkonu a pracovnice OSPODu by ani nemusely být přítomny...“ (IN2, PČR). „Obecně pokud mohu vyjádřit svůj názor, tak by bylo dobré, kdyby byla zrušena povinnost OSPOD účastnit se výslechů dětí...“ informant dále dodal: „Myslím si, že je to v naprosté většině případů zbytečné a že by síly OSPOD mohly být využity daleko efektivněji než sedět u výslechů“ (IN6, PČR).

Ze strany OSPOD se nadpoloviční většina informantů (IN2, IN3, IN5) dále shodla na potřebě zlepšit vzájemné vztahy a porozumění. Dle informantů OSPOD totiž PČR často nezná kompetence a možnosti, které OSPOD má, což vede k tomu, že PČR v některých případech požaduje nerealistické úkony: „Ať už jsou to vzájemné vztahy či pravidla spolupráce, kdy není v našich možnostech například okamžitě přijít na výslech nezletilého dítěte i my se musíme řádně připravit a vyčlenit si čas, není také možné obratem zpracovat zprávu o výchovných poměrech dítěte“ (IN1). „...aniž by o naší práci policie věděla nějaké podrobnosti, má požadavky, očekávání, hodnotí a někdy kritizuje, aniž zná okolnosti, možnosti a tak dále“ (IN2). Informant č. 5 OSPOD dále doplňuje, že potřeba porozumění by měla být vzájemná: „Myslím, že nám všem by obecně prospělo, kdybychom o sobě věděli více, ale tím, že má každý dost svého, minimalizuje se chuť poznat „problémy“ ostatních subjektů, což ve finále vede k vzájemnému neporozumění“ (IN5).

Dále informant č. 1 od PČR uvedl, že dle něj by mohl být postup spolupráce mezi jednotlivými orgány zjednodušen a zlepšen, nicméně nic konkrétního informant neuvedl. Ve srovnání s informacemi, které byly poskytnuty ostatními informanty od PČR a z OSPOD, nebyl tento konkrétní výrok o zjednodušení postupu spolupráce žádným jiným informantem zmíněn.

Informanti z obou skupin dále uvedli k druhému orgánu určité výhrady, které jsou spíše individuální a týkají se jednotlivců, nicméně je také třeba poznamenat, že počet informantů byl však minimální. Ze strany PČR informant č. 4 sdělil: „A potom co, možná od některých trošičku větší nasazení a větší zájem o to, co by asi správně dělat měli.“

Ze strany OSPOD informanti uvedli: „*Vždy je co zlepšovat, ochota spolupracovat a kvalita vztahů, záleží na přístupu jednotlivců*“ (IN3). „*Tak jak už jsem zmínil, nejvíc vnímám neochotu a neschopnost přijmout jinou alternativu než tu policejní*“ (IN5).

5 Diskuse

Tato bakalářská práce je zaměřena na spolupráci orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji. Cílem bakalářské práce bylo zjistit specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji. Pro tuto bakalářskou práci byly stanoveny dvě výzkumné otázky, jejichž cílem bylo zjistit, jaká jsou specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji.

Téma spolupráce OSPOD a Policie ČR jsem si zvolila, jelikož mě zajímá a myslím si, že je aktuální a důležité, protože ochrana dětí je prioritou každé společnosti a spolupráce těchto dvou orgánů je klíčová pro účinné řešení situací, kdy jsou děti v ohrožení. Také si myslím, že mnou zvolené téma je málo diskutované a na spolupráci těchto dvou orgánů by měl být v rámci prevence a ochrany dětí kladen větší důraz.

Ve výzkumu jsem se zabývala tím, jak probíhá spolupráce OSPOD a Policie ČR v Jihočeském kraji. Spolupráce OSPOD a Policie ČR je do jisté míry upravena těmito zákony: 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, 273/2008 Sb., o Policii České republiky a 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Spolupráce těchto dvou orgánů je ve zmíněných zákonech upravena pouze částečně a jsou stanoveny spíše obecné oblasti, nikoliv konkrétní podoba a průběh, který by spolupráce měla mít.

Z výzkumu vyplývá, že realita spolupráce v oblastech vymezených zákony probíhá, ale pouze v některých oblastech a dle mého názoru ve velmi omezené míře.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a taktéž zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky oba shodně zmiňují povinnost obou orgánů informovat druhý orgán o skutečnostech, které nasvědčují tomu, že došlo ke spáchání přestupku či trestného činu na dítěti nebo dítětem. Na základě rozhovorů bylo zjištěno, že spolupráce v této oblasti probíhá. Informanti uvedli, že spolupráce je v oblasti trestných činů spáchaných dětmi anebo na dětech nejčastější a nejrozsáhlejší. Z výzkumu vyplynulo, že ke kontaktu mezi nimi dochází nejčastěji prostřednictvím datové schránky, kam si zasílají oznámení, a to formou SVI, prostřednictvím kterého se informují o případech s účastí dítěte. Z výsledků výzkumu dále vychází, že spolupráce spočívá především ve vyrozumění, předání informací a účasti na výslechu. Překvapilo mě, že dle informantů je spolupráce v této oblasti nejrozšířenější, přestože odpověděli, že zahrnuje spíše vzájemnou

elektronickou komunikaci a osobní kontakt je minimální. Dále výše uvedené zákony taktéž uvádí vzájemnou povinnost obou orgánů sdělit si na základě žádosti informace podstatné pro trestní řízení. I v této oblasti dle dat zjištěných z výzkumu spolupráce probíhá, a to opět nejčastěji v elektronické podobě.

Dále stanovuje spolupráci těchto dvou orgánů zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), který stanovuje, že při výsleších nezletilých musí být pracovník OSPOD. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že v této oblasti spolupráce taktéž probíhá. Společnou účast na výsleších zmínili všichni informanti. Z výzkumu vyplynulo, že společné výslechy jsou hlavním segmentem spolupráce, avšak názor na společné výslechy se mezi informanty různí.

Poslední oblast zákonem č. 359/1999 Sb., stanovené spolupráce je společná účast na případových konferencích. Z výzkumu vyplynulo, že spolupráce v této oblasti vůbec neprobíhá. Pracovníci OSPOD i příslušníci Policie ČR uvedli, že se společně případových konferencí neúčastní, přestože Matoušek et al. (2017) v publikaci uvádějí, že výhoda případové konference spočívá právě především v multioborové spolupráci.

Vzhledem k tomu, že jsou oba orgány a jejich právní úprava specifické pro Českou republiku, není možné jejich spolupráci porovnat s jinými státy.

Překvapující pro mne bylo to, že dle výsledků výzkumu v oblasti prevence spolupráce neprobíhá i přes to, že zákony upravující oba orgány shodně zmiňují, že by oba orgány měly působit preventivně v oblasti sociálně patologických jevů. Z výsledků výzkumu je zjevné, že dle informantů spolupráce v oblasti prevence probíhala v minulosti. Myslím si, že spolupráce v této oblasti by měla probíhat, jelikož tyto orgány mohou společně preventivně působit například proti školnímu násilí, boji proti drogám a alkoholu. Naopak nespolečná spolupráce v této oblasti může dle mého zvýšit kriminální činnost mládeže. Mé názory potvrzuje i Novotná et al. (2022), kteří uvádí, že prevence je klíčovým faktorem pro účinnou a včasnou ochranu dětí. Nyní je z koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2022-2027 patrné, že v Jihočeském kraji nějaké preventivní aktivity zaměřené na děti a mládež probíhají. Tyto programy a projekty pořádá ale pouze Policie ČR bez OSPOD, možným důvodem je velká administrativní zátěž OSPOD, jak uvádí Vacková et al. (2020). Přitom Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 zdůrazňuje, že úspěšná primární prevence vyžaduje úzkou spolupráci mezi těmito dvěma orgány a dalšími subjekty.

Ve výzkumu jsem se dále zajímala o to, jakým způsobem probíhá spolupráce OSPOD a Policie ČR v oblasti syndromu CAN a útěků z rodin a ústavů. Z výsledků výzkumů je patrné, že spolupráce v těchto oblastech probíhá, ale stejně tak jako v případě trestných činů a přestupků je minimální. Z výsledků výzkumu vyplývá, že spolupráce mezi těmito dvěma subjekty spočívá ve vzájemném vyrozumění, předání potřebných informací a účasti na výslechu. Domnívám se, že co se týče ochrany dětí, je spolupráce těchto dvou orgánů nedostatečná, jelikož z výzkumu vyplývá, že spolupráce spočívá především ve vzájemné elektronické komunikaci a k osobnímu kontaktu dochází většinou pouze v rámci výslechů nezletilých, a to, jelikož je tato povinnost stanovena zákonem. S výsledky výzkumu se shoduje i Weiss (2005), který uvádí, že si státní a místní orgány stále neuvědomují závažnost syndromu CAN a důležitost systémové spolupráce, dle autora je pro řešení syndromu CAN klíčová komplexní a interdisciplinární mezioborová práce, bohužel je tento princip stále mezi zúčastněnými pracovníky nejméně rozvinutý. Samotní informanti odpovídali, že ke spolupráci dochází nejčastěji v případě žádosti, kterou Policie ČR žádá OSPOD o zpracování zprávy o výchovných poměrech dítěte a účasti na výsleších, a tím ve většině případů jejich spolupráce končí.

Z mého výzkumu vzešly náměty na zkvalitnění spolupráce. Nejvíce mezi informanty obou skupin převažoval názor, že je třeba zlepšit vzájemnou komunikaci. Tento výsledek výzkumu se shoduje i s Kodymovou et al. (2015), dle kterých úspěšná spolupráce vyžaduje efektivní a komplexní komunikaci mezi všemi jeho členy. Matoušek et al. (2013) uvádí, že každý sociální pracovník by měl mít komunikační dovednosti. Druhá nejvýznamnější oblast zkvalitnění spolupráce by se dle informantů měla týkat častějšího a pravidelného setkávání v rámci multidisciplinárních týmů i společných činností. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že osobní setkání například v rámci Týmů pro mládež dle téměř většiny informantů obou skupin neprobíhají. Proto se domnívám, že na základě těchto skutečností informanti projeví zájem o osobní setkání, jelikož by mohla vést ke zlepšení vzájemné komunikace, větší důvěře a vybudování silnější a efektivnější spolupráce. Důležitost osobního kontaktu uvádí i Šámalová a Vojtíšek (2021), dle kterých jsou osobní setkání stále klíčovým způsobem, jak navázat vztahy, udržovat je a také jak zefektivnit komunikaci.

Na základě výsledků výzkumu se domnívám, že problematickým faktorem spolupráce by mohla být roztříštěnost specializací v rámci policie. Strategie Policie ČR spočívá v úzké specializaci příslušníků vždy na danou problematiku. Například oblastí prevence se

zabývají policejní preventisté či policejní mluvčí, trestnou činností mládeže se zabývají policisté z odborů a oddělení SKPV – linie mládeže, útěky dětí z rodin a ústavů mají na starost policisté z oddělení pátrání SKPV a také policisté z obvodních oddělení. Oproti tomu pracovníci OSPOD nemají takto rozdělené agendy a zabývají se všemi oblastmi týkajícími se dětí. To může být dle mého názoru v praxi problematické, jelikož při každé události vyžadující zkontaktování Policie ČR je nutné, aby se pracovník OSPOD spojil s příslušným specialistou od Policie ČR. Zatímco tedy u Policie ČR má každá oblast týkající se spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR specialistu, pracovníci OSPOD mají na starost veškerou agendu dětí v rámci spolupráce. Specializace policistů vnímám jako správné, nicméně ve spolupráci s OSPOD z toho vyplývá, že pracovníci OSPOD mají opravdu široký záběr činností a mohou být vytíženi, a zároveň se tím může komplikovat komunikace mezi těmito subjekty. S mým názorem se shoduje i Vacková et al. (2020), kteří zmiňují časovou vytíženost sociálních pracovníků způsobenou administrativou.

Osobně si myslím a také to potvrzují výsledky výzkumu, že to, jakým způsobem a v jakém rozsahu bude probíhat spolupráce mezi těmito orgány, záleží na individualitě každého jedince ať už pracovníka OSPOD nebo příslušníka Policie ČR, na jejich osobnosti, přístupu, schopnostech a také konkrétním pracovišti. S tím se shoduje i (Calicchio, 2022), dle kterého je každý jedinec unikátní osobnost a definuje ji jako kombinaci charakterových vlastností, myšlenek, emocí a způsobu chování, jež jedinec projevuje ve vztahu k ostatním lidem a svému okolí.

Informace, které byly získány, měly za cíl odpovědět na výzkumné otázky. Na první výzkumnou otázku „*Jaká jsou specifika spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky?*“ lze na základě získaných dat odpovědět tak, že spolupráce těchto dvou subjektů má specifík hned několik. Prvním specifikem, které se týká spolupráce mezi Policií ČR a OSPOD, je skutečnost, že tyto dvě instituce mají odlišné funkce, pravomoci a možnosti v rámci své práce. Zatímco Policie ČR se zaměřuje především na řešení trestné činnosti a porušování veřejného pořádku, OSPOD se specializuje na ochranu práv a zájmů dětí v případech, kdy jsou ohroženy. Přestože se tedy jedná o dvě odlišné instituce, spolupráce mezi nimi je nezbytná v případech, kdy je nutné chránit dítě. Specifikem je existence zákonného rámce pro spolupráci mezi OSPOD a Policií ČR, nicméně zákony nestanovují konkrétní postupy a podobu spolupráce. To znamená, že rozsah a průběh spolupráce je závislý na přístupu jednotlivých pracovníků, kteří mezi sebou spolupracují. Na základě toho se spolupráce mezi různými okresy

v rámci Jihočeského kraje značně liší. V některých okresech je spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR velmi úzká a bezproblémová, zatímco v jiných okresech minimální. Dále je specifikem komunikace. Spolupráce probíhá především prostřednictvím elektronické či telefonní komunikace a také na základě písemných žádostí, osobní kontakt je mezi nimi minimální. Specifikum je také prevence, jelikož z výsledků výzkumu je patrné, že v této oblasti OSPOD a Policie ČR nespolupracují a zároveň ji někteří informanti hodnotí jako nejméně podstatnou ze všech oblastí spolupráce. Nicméně, existuje spolupráce mezi těmito subjekty, při již probíhající trestné činnosti mládeže a je možné, že pokud by se spolupráce rozšířila na prevenci, mohla by vést právě ke snížení trestné činnosti. Dále mezi specifika patří setkávání v rámci případových konferencí a Týmů pro mládež. Specifikem spolupráce jsou i výslechy ve SVM.

Na druhou výzkumnou otázku „*Jaký je rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky?*“ odpověď souvisí s otázkou předcházející. Spolupráce těchto dvou orgánů je stanovena zákony. V případech, kde nezletilý vystupuje v roli oběti, pachatele či svědka přestupků a trestných činů, probíhá spolupráce vždy. Ke kontaktu mezi OSPOD a Policií ČR dochází denně, zejména přes propojené elektronické hlášení. Avšak největší vliv na rozsah, frekvenci a formu spolupráce má přístup jednotlivých pracovníků OSPOD a příslušníků Policie ČR, stejně tak jako jejich vztahy mezi sebou.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji.

Výzkumná část byla zaměřena na zkušenosti pracovníků OSPOD a příslušníků Policie ČR týkající se jejich spolupráce. Z výsledků výzkumu je patrné, že spolupráce těchto dvou subjektů probíhá, nicméně podoba a rozsah se v mnohých vybraných městech různí. Dále z výzkumu vyplývá, že nejčastěji dochází ke spolupráci mezi Policií ČR a OSPOD v situacích, kdy jsou děti obětí nebo pachatelem přestupků a trestných činů. Největší výhodou spolupráce bylo zmíněno sdílení informací o dítěti a rodině, což umožňuje vytvoření komplexního obrazu o dítěti a jeho rodině. Z výzkumu nevyplývaly žádné všeobecné nevýhody, jelikož dle informantů záleží na konkrétních pracovnících, kteří ovlivňují kvalitu a efektivitu spolupráce. I přes některé negativní zkušenosti je spolupráce informanty považována za nezbytnou.

Na závěr bych chtěla zmínit, že spolupráce mezi těmito dvěma složkami státního aparátu by měla být úzká a koordinovaná, aby byla dosažena co nejlepší ochrana dětí před riziky a zároveň byly zajištěny jejich základní práva a potřeby. Ačkoli mohou mít rozdílné názory na danou věc, zájem dítěte by měl být prioritou obou subjektů. Je důležité si uvědomit, že tato spolupráce by neměla být pouhou formalitou, což se bohužel v praxi někdy stává.

Tato bakalářská práce může být přínosná jak pro pracovníky OSPOD, tak také pro příslušníky Policie ČR pracující na úseku mládeže. Bakalářská práce předkládá ucelenější přehled o spolupráci. Dále vyzdvihuje výhody spolupráce, zároveň však ukazuje možné problémy a bariéry, které mohou bránit úspěšné spolupráci. Také předkládá náměty na to, jak tuto spolupráci dále rozvíjet a zkvalitnit.

7 Seznam použitých zdrojů

1. ARNOLDOVÁ, A., 2016. *Sociální péče 2. díl: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada. 320 s. ISBN 978-80-247-5148-1.
2. BĚLÍK, V. et al., 2017. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada. 120 s. ISBN 978-80-271-0599-1.
3. BENDL, S. et al., 2015. *Vychovatelství: Učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada. 312 s. ISBN 978-80-247-4248-9.
4. BLAŽEK, P., FISCHER, S., ŠKODA, J., 2019. *Delikvence: Analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*. Praha: Grada. 160 s. ISBN: 978-80-271-2013-0.
5. BOŽÍČ, A. et al., 2018. *Dobrá praxe sociální práce na obci*. Olomouc: Caritas. 179 s. ISBN 978-80-87623-13-8.
6. CALICCHIO, S., 2022. *Osobnost: Úvod do vědy o osobnosti: co je to osobnost a jak pomocí vědecké psychologie zjistit, jak ovlivňuje nás život*. [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=J4qKEAAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=osobnost&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=osobnost&f=false
7. ČÍRTKOVÁ, L., 2020. *Domácí násilí: Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk. 307 s. ISBN 978-80-7380-806-8.
8. ELICHOVÁ, M., 2017. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada. 264 s. ISBN 978-80-271-0080-4.
9. FIRSTOVÁ, J., 2014. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk. 215 s. ISBN 978-80-7380-521-0.
10. FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D., 2021. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8.
11. GŘIVNA, T. et al., 2019. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5.
12. HENDL, J., 2016. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál. 438 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
13. HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., 2019. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4.

14. HULMÁKOVÁ, J., 2013. *Trestání delikventní mládeže*. Praha: C.H. Beck. 256 s. ISBN 978-80-7400-450-6.
15. JÁNSKÝ, P., 2014. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudemaus. 292 s. ISBN 978-80-7435-534-9.
16. JEDLIČKA, R. et al., 2015. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: Prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada. 544 s. ISBN 978-80-247-5447-5.
17. JOCHMANNOVÁ, L., 2021. *Trauma u dětí: Kategorie, projevy a specifika odborné péče*. Praha: Grada. 224 s. ISBN 978-80-271-2842-6.
18. KLOUBEK, M., 2006. Metodika pátrání Policie ČR po pohřešovaných dětech na útěku. In: BROŽA, J., SVOBODOVÁ, M. (eds). *Sborník z konference dítě a dospívající na útěku*. Praha: Sdružení Linka Bezpečí, s. 31-38.
19. KODYMOVÁ, P. et al., 2015. *Sociální pracovník v multidisciplinárním týmu*. [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/953091/3ssp.pdf/7f72a3fc-91fc-c606-6781-cb374d528797>
20. *Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2022–2027*, 2022. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.kraj-jihocesky.cz/sites/default/files/inline-files/2020/WEB_koncepce_prevence_kriminality_J%C4%8DK_2022_2027_final.pdf
21. KONRÁD, Z. et al., 2015. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk. 414 s. ISBN 978-80-7380-547-0.
22. LECROY, C., ANTHONY, E., 2017. Youth at risk. [online]. [cit. 2022-12-07]. doi: 10.1093/OBO/9780195389678-0112.
23. MACELA, M et al., 2019. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 896 s. ISBN 978-80-7598-481-4.
24. MAREŠOVÁ, A., 2018. *Kriminalita mládeže v podmínkách současné české společnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky. 124 s. ISBN 978-80-7251-483-0.
25. MARTÍNEK, Z., 2015. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. vydání. Praha: Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-5309-6.

26. MÁTEL, A., 2019. *Teorie sociální práce I: Sociální práce jako profese, akademická disciplína a vědní obor*. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-271-2220-2.
27. MATOUŠEK, O. et al., 2017. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích: Manuál pro profesionály a rodiny*. Praha: Portál. 208 s. ISBN 978-80-262-1242-3.
28. MATOUŠEK, O., et al., 2013. *Metody a řízení sociální práce*. 3. vydání. Praha: Portál. 400 s. ISBN 978-80-262-0213-4.
29. MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P., 2005. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál. 352 s. ISBN 80-7367-002-X.
30. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., 2016. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: Dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Karolinum. 168 s. ISBN 978-80-246-3336-7.
31. MCFADDEN, P., CAMPBELL, A., TAYLOR, B., 2015. Resilience and Burnout in Child Protection Social Work: Individual and Organisational Themes from a Systematic Literature Review. *The British Journal of Social Work*. [online]. Volume 45, Issue 5, 1546–1563, [cit. 2022-12-07]. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct210>
32. MEARS, D._et al., 2019. The Causal Logic Model of the Palm Beach County School Safety and Student Performance Program [online]. Florida State University: College of Criminology and Criminal Justice [cit. 2022-12-07]. Dostupné z: <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/252846.pdf>
33. Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež v Jihočeském kraji. Krajský úřad Jihočeského kraje, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, 2017.
34. *Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež*, 2016. [online]. MPSV. [cit. 2022-12-07]. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1525117926.pdf>
35. *Metodická příručka typologie situací a služeb pro rodiny s dětmi*, 2015. [online]. MPSV. [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <http://www.pravonadetstvi.cz/files/files/Typologie-sluzeb-pro-rodiny-s-detmi.pdf>
36. Metodická příručka: Základní východiska výkonu sociální kurately pro děti a mládež. MPSV, 2020.

37. MIKULKOVÁ, M., 2021. *Hlavu vzhůru po rozvodu?!: Cesta k fungujícímu rodičovskému týmu*. Praha: Grada. 232 s. ISBN 978-80-271-1702-4.
38. MIOVSKÝ, M. et al., 2015. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. 2. vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 161-166 s. ISBN 978-80-7422-393-8.
39. MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada. 332 s. ISBN 802-471-364-4.
40. MIŠOVIČ, J., 2019. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Praha: SLON. 292 s. ISBN 978-80-7419-285-2.
41. MOLAKENG, M. H., TRUTER, E., FOUCHÉ, A., 2021. Resilience of child protection social workers: a scoping review. *European Journal of Social Work*. [online]. 24:6, 1028-1050, [cit. 2022-12-07]. doi: 10.1080/13691457.2021.1901660.
42. MORAVCOVÁ, E., PODANÁ, Z., BURIÁNEK, J., 2015. *Delikvence mládeže: Trendy a souvislosti*. Praha: Triton. 232 s. ISBN 978-80-7387-860-3.
43. MYDLÍKOVÁ, E., SLANÝ, J., KOVÁČOVÁ, M., 2021. *Diagnostika syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Portál. 134 s. ISBN 978-80-262-1834-0.
44. *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027*, 2019. [online]. MŠMT. [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>
45. *Národní strategii ochrany práv dětí 2021–2029*, 2021. [online]. MPSV. [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/narodni-strategie-ochrany-prav-deti-a-akcni-plan-k-naplneni-narodni-strategie>
46. NIELSEN SOBOTKOVÁ, V. et al., 2014. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada. 152 s. ISBN 978-80-247-4042-3.
47. NOVOTNÁ, V. et al., 2016. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: s komentářem*. 2. vydání. Olomouc: ANAG. 808 s. ISBN 978-80-7554-022-5.
48. NOVOTNÁ, V. et al., 2022. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: s komentářem*. 3. vydání. Olomouc: ANAG. 904 s. ISBN 978-80-7554-366-0.
49. PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R., 2012. *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada. 188 s. ISBN 978-80-247-4317-2.

50. PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R., 2016. *Zanedbávání dětí: příčiny, důsledky a možnosti hodnocení*. Praha: Grada. 200 s. ISBN 978-80-247-5695-0.
51. PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R., 2022. *Data o dětech: Sociálně-právní ochrana dětí v České republice v datech*. Praha: Grada. 472 s. ISBN 978-80-271-1338-5.
52. PEŠOVÁ, I., ŠAMALÍK, M., 2006. *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Praha: Grada. 150 s. ISBN: 80-247-1216-4.
53. Pokyn policejního prezidenta o činnosti na úseku dětí č. 268/2020. Policejní prezidium České republiky, 2020.
54. PORADA, V. et al., 2019. *Bezpečnostní vědy*. Plzeň: Aleš Čeněk. 784 s. ISBN 978-80-7380-758-0.
55. POTT, R., 2017. Delivering social work services in collaboration with the legal representation for individual clients: An effective, ethical and economical approach to supporting families in child abuse and neglect legal proceedings. *Child Abuse*. [online]. 73, 24–29, [cit. 2022-12-07]. doi: 10.1016/j.chiabu.2017.09.011.
56. PUGNEROVÁ, M., 2019. *Psychologie: Pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada. 280 s. ISBN 978-80-271-0532-8.
57. PUGNEROVÁ, M., KVINTOVÁ, J., 2016. *Přehled poruch psychického vývoje*. Praha: Grada. 296 s. ISBN 978-80-247-5452-9.
58. SVATOŠ, R., 2014. *Prevence kriminality. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií*. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.
59. ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., 2021. *Sociální správa: Organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada. 456 s. ISBN 978-80-271-2195-3.
60. ŠIRŮČKOVÁ, M., 2015. *Rizikové chování*. In: MIOVSKÝ, M. et al., *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. 2. vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 161-166 s. ISBN 978-80-7422-393-8.
61. ŠTEINBACH, M., 2019. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.
62. ŠTEINBACH, M., 2021. *Třicet let Policie České republiky*. Praha: Policejní prezidium ČR. 268 s. ISBN 978-80-908139-0-8.
63. URBAN, D. et al., 2018. *Specifika sociální práce při práci s vybranými cílovými skupinami*. Praha: NLN. 135 s. ISBN 978-80-7422-637-3.

64. VACKOVÁ, J., et al., 2020. *Sociální práce v systému koordinované rehabilitace*. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-271-2434-3.
65. VEČERKA, K., ŠTĚCHOVÁ, M., 2015. *Preventivní praxe po novelizaci Zákona o sociálně-právní ochraně dětí*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 164 s. ISBN 978-80-7338-152-3.
66. VELIKOVSKÁ, M., 2016. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8.
67. WEISS, P., 2005. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada. 264 s. ISBN 80-247-0929-5.
68. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, 2002. [online]. [cit. 2022-11-10]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 48, s. 2978-2992. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
69. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), 1961. [online]. [cit. 2023-03-25]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 66, s. 513-571. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
70. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), 2003. [online]. [cit. 2022-11-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 79, s. 4030-4052. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=218/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
71. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, 2016. [online]. [cit. 2022-12-11]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 98, s. 3714-3747. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

72. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, 2008. [online]. [cit. 2022-12-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 91, s. 4086-4115. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
73. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, 1999. [online]. [cit. 2022-11-10]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 111, s. 7662-7681. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=359/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
74. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, 2003. [online]. [cit. 2022-12-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 121, s. 5850-5910. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=361/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
75. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, 2012. [online]. [cit. 2022-12-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 33, s. 1026-1365. ISSN 1211-1244. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
76. ZANDLOVÁ, M., JANTULOVÁ, M., 2019. *Etika výzkumu*. In: NOVOTNÁ, H. et al., *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 59-89 s. ISBN 978-80-7571-025-3.
77. *Závazná metodika Systému Včasné Intervence a Týmů pro mládež*, 2007. [online]. MV. [cit. 2022-12-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-systemu-pece-o-ohrozene-deti.aspx>

8 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Scénář polostrukturovaného rozhovoru pro pracovníky OSPOD

Příloha č. 2 - Scénář polostrukturovaného rozhovoru pro příslušníky Policie ČR

Příloha č. 3 - Informovaný souhlas

9 Přílohy

Příloha č. 1 - Scénář polostrukturovaného rozhovoru pro pracovníky OSPOD

1. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s příslušníky Policie ČR v oblasti prevence?
2. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s příslušníky Policie ČR v oblasti přestupků a trestných činů páchaných dětmi a na dětech?
3. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s příslušníky Policie ČR v oblasti syndromu CAN?
4. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s příslušníky Policie ČR v oblasti útěků z rodin a ústavů?
5. V jakých případech s příslušníky Policie ČR spolupracujete nejčastěji?
6. Jak často se společně s příslušníky Policie ČR účastníte případových konferencí?
7. Jak často se společně s příslušníky Policie ČR účastníte setkání v rámci Systému včasné intervence a Týmů pro mládež?
8. Jak často se společně s příslušníky Policie ČR účastníte výslechu ve speciální výslechové místnosti?
9. Jaké jsou výhody a nevýhody spolupráce s příslušníky Policie ČR?
10. Jaký je Váš subjektivní názor na spolupráci s příslušníky Policie ČR?
11. Co byste na vzájemné spolupráci zlepšil/a?

Příloha č. 2 - Scénář polostrukturovaného rozhovoru pro příslušníky Policie ČR

1. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti prevence?
2. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti přestupků a trestných činů páchaných dětmi a na dětech?
3. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti syndromu CAN?
4. Jakým způsobem probíhá Vaše spolupráce s pracovníky OSPOD v oblasti útěků z rodin a ústavů?
5. V jakých případech s pracovníky OSPOD spolupracujete nejčastěji?
6. Jak často se společně s pracovníky OSPOD účastníte případových konferencí?
7. Jak často se společně s pracovníky OSPOD účastníte setkání v rámci Systému včasné intervence a Týmů pro mládež?
8. Jak často využíváte speciální výslechové místnosti?
9. Jaké jsou výhody a nevýhody spolupráce s pracovníky OSPOD?
10. Jaký je Váš subjektivní názor na spolupráci s pracovníky OSPOD?
11. Co byste na vzájemné spolupráci zlepšil/a?

Příloha č. 3 - Informovaný souhlas

Informovaný souhlas

Vážená paní, vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci. V současné době vypracovávám bakalářskou práci, v rámci které provádím výzkum, jehož cílem je zjistit, jaká jsou specifika a rozsah spolupráce orgánů sociálně-právní ochrany dětí a Policie České republiky v Jihočeském kraji. Výzkum probíhá prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, které trvají cca 20 minut. Výzkum je zcela anonymní, nikde tedy nebude uveřejněno Vaše jméno.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném výzkumu. Studentka mne informovala o podstatě výzkumu a seznámila mne s cíli, metodami a postupy, které budou při výzkumu používány, stejně jako s výhodami a riziky, které pro mne z účasti na výzkumu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou anonymně zpracovány a použity pro účely vypracování bakalářské práce studentky.

Měl/a jsem možnost si vše řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit. Měl/a jsem možnost se studentky zeptat na vše pro mne podstatné a potřebné. Na tyto dotazy jsem dostal/a jasnou a srozumitelnou odpověď.

Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním osobních a citlivých údajů účastníka výzkumu v rozsahu, způsobem a za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

V.....

Dne.....

Podpis účastníka výzkumu.....

Podpis studentky.....

10 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Charakteristika výzkumného souboru OSPOD	28
Tabulka č. 2 Charakteristika výzkumného souboru Policie ČR	28
Tabulka č. 3 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti prevence	30
Tabulka č. 4 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti přestupků a trestných činů páchaných dětmi a na dětech	33
Tabulka č. 5 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti syndromu CAN	37
Tabulka č. 6 Spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR v oblasti útěků z rodin a ústavů ...	40
Tabulka č. 7 Frekvence setkávání v rámci případových konferencí mezi OSPOD a Policií ČR.....	42
Tabulka č. 8 Frekvence setkávání v rámci SVI – Týmů pro mládež mezi OSPOD a Policií ČR.....	44
Tabulka č. 9 Výhody spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR.....	46
Tabulka č. 10 Zkvalitnění spolupráce mezi OSPOD a Policií ČR	48

11 Seznam zkratek

CAN – Child Abuse and Neglect

IN – Informant

IPOD – Individuální plán ochrany dítěte

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

OOK – Oddělení obecné kriminality

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

PČR – Policie České republiky

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

SPOD – Sociálně-právní ochrana dětí

SV – Sociální věci

SVI – Systém včasné intervence

SVM – Speciální výslechová místnost